

RAPORT

generalizat privind îndeplinirea obiectivelor
în domeniul EE și SER stabilite în *PNEE*
2011-2020/ PNAEE 2019-2021/ PNAESR
2013-2020
și activitatea AEE



pentru anul
2019

Chișinău, 2020

CUPRINS

CUVÂNT DE DESCHIDERE	3
STATUTUL ȘI ROLUL AGENȚIEI PENTRU EFICIENȚĂ ENERGETIC	4
INVENTARIEREA OBIECTIVELOR DE PROMOVARE A DEZVOLTĂRII DURABILE	7
ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR NAȚIONALE ÎN DOMENIUL EE	8
PREZENTAREA GENERALĂ A TENDINȚELOR CONSUMULUI DE ENERGIE.....	10
INTENSITATEA ENERGETICĂ A REPUBLICII MOLDOVA	11
OBIECTIVE NAȚIONALE DE EFICIENȚĂ ENERGETIC	12
PROGRAMUL CU PRIVIRE LA IMPLEMENTAREA OBLIGAȚIEI PRIVIND RENOVAREA CLĂDIRILOR AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE DE SPECIALITATE 2018-2020.....	13
SCHEMA DE OBLIGAȚII ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE	13
PLANUL NAȚIONAL DE ACȚIUNI ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE PENTRU ANII 2019-2021	14
ECONOMII DE ENERGIE FINAL	14
OBIECTIVELE SECTORIALE ÎN DOMENIUL SURSELOR DE ENERGIE REGENERABIL	16
PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI DE PROMOVARE A EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI UTILIZĂRII SURSELOR DE ENERGIE REGENERABIL	20
EVENIMENTE ORGANIZATE.....	20
PROIECTE ÎNȚEATE ȘI IMPLEMENTATE DE AEE, ANUL 2019	22

CUVÂNT DE DESCHIDERE

Pe parcursul anului 2019, în contextul revizuirii și definitivării cadrului normativ primar în domeniul eficienței energetice, Agenția pentru Eficiență Energetică (în continuare Agenția) și-a orientat activitatea spre asistarea organului central de specialitate în domeniul energiei la elaborarea/ definitivarea și dezvoltarea mai multor acte normative în domeniul eficienței energetice.

Astfel, odată cu aprobarea noii Legi cu privire la eficiența energetică Nr. 139 din 19.07.2018 (monitorul Oficial Nr. 309-320) prin care a fost transpusă Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 315 din 14 noiembrie 2012, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. D/2015/08/MC-EnC, au fost operate mai multe modificări/ ajustări privind activitatea Agenției, inclusiv asupra statutului și atribuțiilor Agenției.

Astfel, în temeiul art. 30 din legea prenotată, Guvernul a aprobat Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Eficiență Energetică, prin Hotărârea Guvernului nr. 45 din 30.01.2019, în baza căreia, Agenția a devenit succesorul de drepturi și obligații al Fondului pentru Eficiență Energetică, preluând astfel activitatea acestuia.

Cu toate acestea, în perioada de referință, Agenția a pus accent pe consolidarea echipei de specialiști, îmbunătățirea activității în domeniile de gestiune conform cadrului legal, continuarea și dezvoltarea relațiilor de colaborare și parteneriat cu partenerii de dezvoltare, inclusiv cu instituțiile de finanțare și donatorii în domeniile de gestiune.

Agenția își va concentra și în continuare activitatea pe acțiunile de promovare a eficienței energetice și utilizare a surselor de energie regenerabilă, implementarea, monitorizarea și dezvoltarea cadrului normativ în domeniul de gestiune, cât și finanțarea și cofinanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și utilizării surselor de energie regenerabilă.

În acest sens sunt depuse toate eforturile pentru a consolida echipa Agenției în conformitate cu prevederile și cerințele Regulamentului de organizare și funcționare, pentru a putea asigura implementarea politicii de stat în domeniul eficienței energetice, performanței energetice a clădirilor, precum și al valorificării surselor de energie regenerabilă, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare în vederea finanțării proiectelor în domeniile respective într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului înconjurător și al schimbărilor climatice.

Directorul Agenției pentru Eficiență Energetică

STATUTUL IROLUL AGENȚIEI PENTRU EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

Agenția pentru Eficiență Energetică (în continuare Agenția) este o autoritate administrativă în subordinea Ministerului Economiei și Infrastructurii, care are misiunea de a implementa politica de stat în domeniul eficienței energetice, performanței energetice a clădirilor, precum și a valorificării surselor de energie regenerabilă, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare în vederea finanțării proiectelor în domeniile respective într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului înconjurător și al schimbărilor climatice.

Agenția își exercită atribuțiile în următoarele domenii de activitate:

- J eficiența energetică ;
- J valorificarea surselor de energie regenerabilă ;
- J finanțarea proiectelor în domeniile eficienței energetice și surselor de energie regenerabilă .

În conformitate cu domeniile de activitate prenotate, Agenția realizează următoarele atribuții:

1) implementează politica statului în domeniul eficienței energetice, în conformitate cu prevederile Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, Legii nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, Legii nr. 44/2014 privind etichetarea produselor cu impact energetic, Legii nr. 151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, precum și ale legislației secundare aferente, inclusiv:

- a) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei la elaborarea și fundamentarea documentelor de politici în domeniul eficienței energetice, precum și la monitorizarea implementării acestora, inclusiv prin colectarea informațiilor necesare de la autoritățile administrației publice centrale și locale, alte părți relevante;
- b) dezvoltă, finanțează, cofinanțează și implementează proiecte-pilot în domeniul eficienței energetice, precum și efectuează analiza post-implementare a acestora;
- c) evaluează proiecte și/sau programe în domeniul eficienței energetice, finanțate total sau parțial din bugetul de stat, sub aspectul alinierii acestora la politicile statului și planurile naționale de acțiune în domeniul eficienței energetice;
- d) elaborează studii, analize și cercetări în domeniul eficienței energetice, în conformitate cu cerințele organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;
- e) instituie și ține registre în domeniul eficienței energetice, în conformitate cu Legea nr. 71/2007 cu privire la registre, precum și creează și gestionează un sistem informațional în domeniul performanței energetice a clădirilor;

- f) acord , la solicitare, suport consultativ i informațional, cu titlu gratuit, b ncilor comerciale i altor instituții financiare care particip la finanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice;
 - g) organizeaz concursuri naționale, ateliere de lucru, seminare, vizite de studiu, conferințe, expoziții naționale și internaționale pentru promovarea eficienței energetice;
 - h) coopereaz cu instituțiile i cu organismele internaționale în vederea promov rii eficienței energetice, în limitele competenței stabilite de Guvern, în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;
- 2) implementeaz politica statului în domeniul surselor de energie regenerabil , în conformitate cu prevederile Legii nr.10/2016 privind promovarea utiliz rii energiei din surse regenerabile i ale legislației secundare aferente, inclusiv:
- a) acord asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei la elaborarea i fundamentarea documentelor de politici în domeniul surselor de energie regenerabil , precum i la monitorizarea implement rii acestora, inclusiv prin colectarea în acest sens de informații necesare de la autorit țile administrației publice centrale, locale i alte p rți relevante;
 - b) evalueaz proiecte i/sau programe în domeniul surselor de energie regenerabil , finanțate total sau parțial de la bugetul de stat, sub aspectul alinierii acestora la planurile naționale de acțiuni în domeniul surselor de energie regenerabil ;
 - c) elaboreaz studii, analize i cercet ri în domeniul surselor de energie regenerabil , în conformitate cu cerințele organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;
 - d) dezvolt , finanțeaz i implementeaz proiecte-pilot în domeniul surselor de energie regenerabil , precum i efectueaz analiza post-implementare a acestora;
 - e) acord asistență consultativ i informațional cu titlu gratuit b ncilor comerciale i altor instituții financiare în leg tur cu finanțarea sau cofinanțarea proiectelor în domeniul respectiv;
 - f) acord asistență consultativ și informațional privind m surile de sprijin consumatorilor, constructorilor, instalatorilor, arhitecților și furnizorilor de echipamente și sisteme pentru înc lzure, r cire, alimentare cu energie electric i de vehicule compatibile cu utilizarea surselor de energie regenerabil ;
 - g) organizeaz concursuri naționale, ateliere de lucru, seminare, conferințe, expoziții naționale și internaționale pentru promovarea surselor de energie regenerabil ;

h) cooperează cu instituțiile și cu organismele internaționale în vederea promovării utilizării surselor de energie regenerabilă, în limitele competenței stabilite de Guvern, în coordonare cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei;

3) atrage și gestionează resurse financiare în vederea finanțării proiectelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, inclusiv:

a) finanțează, cu titlu gratuit și/sau oneros, proiectele în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, inclusiv prin punerea la dispoziția companiilor de servicii energetice a instrumentelor financiare disponibile;

b) cofinanțează proiectele în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, finanțate de donatori, parteneri de dezvoltare, autorități/instituții publice, asociații;

c) finanțează proiecte-pilot în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, inclusiv acoperă cheltuielile de operare și mentenanță aferente acestora, dacă consiliul decide astfel;

d) identifică și asigură accesul consumatorului final la programe de finanțare, împrumuturi nerambursabile sau subvenții în vederea finanțării proiectelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă;

e) se înregistrează la programe, proiecte sau inițiative naționale și internaționale, finanțate de donatori și parteneri de dezvoltare, în vederea atragerii de resurse financiare pentru finanțarea și/sau cofinanțarea de proiecte;

f) finanțează contracte de performanță energetică de implementare a proiectelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă;

g) promovează și diseminează informația cu privire la oportunitățile de finanțare în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă.

Agencia este condusă de un director, care este asistat de un director adjunct. Totodată, în cadrul Agenției este instituit un consiliu, organ colegial investit cu funcția de examinare, evaluare și selectare a propunerilor de proiect în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă.

INVENTARIEREA OBIECTIVELOR DE PROMOVARE A DEZVOLTĂRII DURABILE

Documentele strategice/de planificare ale Republicii Moldova indic diferite obiective cu privire la reducerea consumului de energie exprimate, de regulă, în procente sau în valori absolute. Tabelul 1 prezintă obiectivele cu privire la eficiența energetică și valorificarea surselor de energie regenerabilă, care vizează perioada 2011-2020. Unele dintre acestea fiind revizuite pe parcursul anilor, odată cu revizuirea/actualizarea documentelor de planificare și legislative în domeniu.

Tabelul 1. Inventarul obiectivelor stabilite de diverse documente strategice ale Republicii Moldova

Nr. crt.	Categoriile de reducere a consumului de energie	Strategia Moldova-2020	Strategia de mediu pentru anii 2014-2023	Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030	Programul național pentru eficiență energetică 2011-2020	Planul național de acțiuni în domeniul energiei din surse regenerabile pentru anii 2013-2020	Strategia de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Reducerea consumului de energie final în toate sectoarele economiei naționale (față de 2009)			9% -2016, 20% -2020	20% -2020		
2.	Reducerea intensității energetice	10% -2020		10% -2020			
3.	Reducerea pierderilor în rețelele de T+D a energiei electrice	până la 13% -2015, 11% - 2020		până la 13% -2015, 11% - 2020	până la 7-10%, cu 5-8% pe an		
4.	Reducerea pierderilor în rețelele de T+D a gazelor naturale			20% -2015, 39% -2020			
5.	Reducerea pierderilor în rețelele termice			2% -2015, 5% -2020			
6.	Reducerea consumului	10%-2020		10% -2020			

	de energie în construcții						
7.	Pondereea SER ¹	10% -2015, 20% -2020	≥ 20% - 2020	10% -2015, 20% -2020	20% -2020	20% -2020, 17% conform legislației primare	
8.	Pondereea energiei din surse regenerabile – energie electric	10% -2020		10% -2020		10% -2020	
9.	Pondereea energiei din surse regenerabile-transp.		10% - 2020	4% -2015, 10% -2020	10% -2020	10% -2020	
10.	Pondereea cl dirilor publice renovate			10% -2020			
11.	Reducerea emisiilor de gaze cu efect de ser (1990)	25% - 2020	cel pu in 20% – 2020	25% - 2020	cel pu in 25% – 2020		cel puțin 64% - 2030

ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR NAȚIONALE ÎN DOMENIUL EE

Conform prevederilor art. 5 alin. 3) politica de stat în domeniul eficienței energetice este parte integrantă a politicii energetice a statului și urmrește atingerea următoarelor obiective:

- a) eliminarea barierelor în calea promovării eficienței energetice;
- b) introducerea și promovarea tehnologiilor cu eficiență energetică ridicată, a sistemelor moderne de măsurare și control;
- c) aplicarea principiilor moderne de management energetic;
- d) promovarea utilizării, la consumatorii finali, a utilajelor și echipamentelor eficiente din punct de vedere energetic, precum și a surselor regenerabile de energie;
- e) promovarea mecanismelor de eficiență energetică și a instrumentelor financiare pentru realizarea economiilor de energie, acordarea de stimulente financiare și fiscale în condițiile legislației;
- f) mobilizarea investițiilor în renovarea cl dirilor;
- g) cooperarea dintre consumatorii finali, producători, furnizori, operatorii sistemului de distribuție, autoritățile și instituțiile publice;
- h) dezvoltarea pieței serviciilor energetice;

- i) educarea și conștientizarea consumatorilor finali asupra importanței și beneficiilor aplicării măsurilor de eficiență energetică;
- j) promovarea cercetării fundamentale și aplicative în domeniul utilizării eficiente a energiei.

În sensul monitorizării progresului înregistrat în anul 2019 în legătură cu îndeplinirea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice, mai jos sunt prezentate date statistice și un set de indicatori cheie în domeniul energetic, care au fost prevăzute în partea 1 din anexa nr.7 la Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, precum și prezentarea generală a tendințelor consumului de energie în sector.

Statistici și indicatori cheie

Tabelul 2. Date cheie privind statisticile energetice.

Estimarea statisticilor și indicatorilor cheie în 2018	Valoare	Unitate
Consumul intern brut (*)	3.087	ktep
Consumul final de energie (*)	2.786	ktep
Consum final de energie - Transport (*)	758	ktep
Consumul final de energie - Industrie (*)	251	ktep
Consumul final de energie - Agricultură (*)	109	ktep
Consumul final de energie - Gospodării (*)	1.385	ktep
Consumul final de energie - Servicii (*)	283	ktep
Valoarea adăugată brut pe sectoare - Industrie (**)	1.110,70	mil. euro
Valoarea adăugată brut pe sectoare - Servicii (**)	6.025,47	mil. euro
Venit disponibil al gospodăriilor (**)	0,000118	mil. euro
Produsul intern brut (PIB) (**)	9.700,98	mil. euro
Generarea de energie electrică la centrale termice (***)		ktep
Generarea de energie electrică din căldură și energie combinată (***)	75	ktep
Generarea de căldură din generarea de energie termică (***)	85	ktep
Generare de căldură de la centrale combinate de căldură și energie electrică, inclusiv căldură industrială (***)	170	ktep
Intrare de combustibil pentru generarea de energie termică (***)	95	ktep
Pasageri kilometri (pkm), dacă este disponibil (**)	4.886.033	mii . pkm
Tone kilometri (tkm), dacă este disponibil (**)	5.924.773	mii . tkm
Kilometri de transport combinați (pkm + tkm), în cazul în care nu sunt disponibile valori separate pentru pkm și tkm (**)		
Populație (**)	3,54	milioane

Estimarea statisticilor și indicatorilor cheie în 2018	Valoare	Unitate
--	---------	---------

(*) Statistici energetice

(**) Statistică al birou

(***) Operator independent de sistem (ISO), companii de producere a energiei electrice.

Prezentarea generală a tendințelor consumului de energie

Diagramele prezentate mai jos prezintă evoluția consumului intern brut (CIB) și final de energie (CFE) în Republica Moldova pentru o perioadă ceva mai lungă (2010-2018), în vederea contimizării tabloului general și a trendului, la capitolul consumuri. În anul 2018 se observă o creștere de 5,03 %/an a consumului primar și respectiv 4,3 %/an a consumului final de energie față de anul 2017. Însă se observă o mic orare a ratei de creștere a consumului primar de energie cu -0,07 %/an și a consumului final de energie cu 1,4 %/an în comparație cu rata de creștere a consumului de energie primar și final în anul 2017 față de anul 2016.

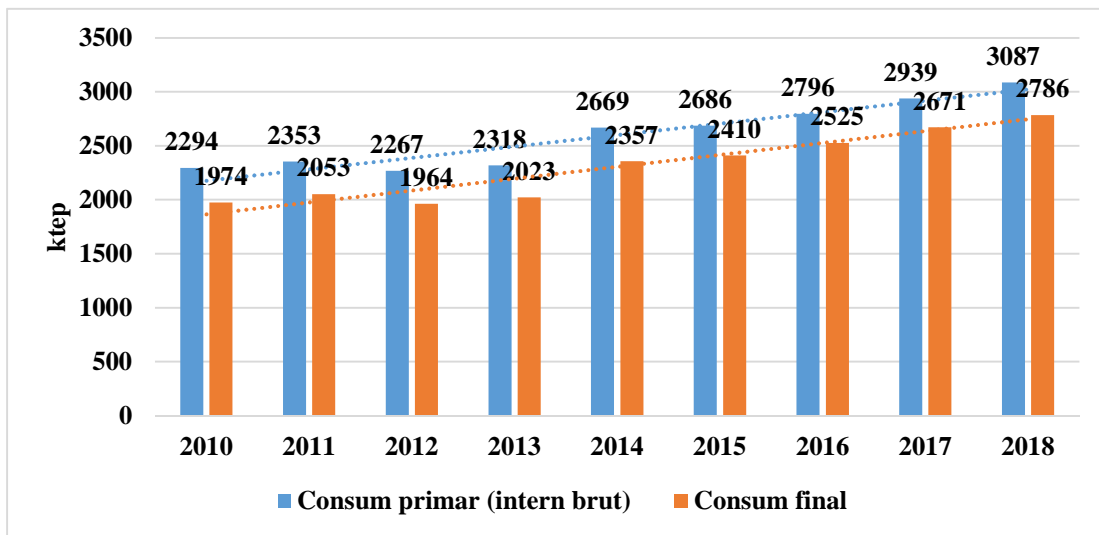


Figura 1. Tendințele de consum primar și final de energie, 2010-2018

Consumul de energie al Republicii Moldova este în continuă creștere an de an, datorită îmbunătățirii ușoare a economiei naționale. Pentru 2018, fiecare sector a înregistrat o creștere a consumului de energie. Cu toate acestea, se observă o schimbare majoră în profilul consumului de energie pentru 2018 înregistrată în sectorul industrial, cu o creștere de 15,7% față de nivelul anului 2017. Acest lucru se explică prin creșterea indicelui producției industriale.

La fel se observă o schimbare majoră în cadrul sectorului transporturilor, care a înregistrat o creștere de 13,1 % în 2018 comparativ cu 2017. În anul 2018 sectorul rezidențial rămâne cel mai mare consumator de energie cu o cotă de 49,7 % în consumul final de energie. Evoluțiile consumului final de energie pe sectoare pentru perioada 2010-2018 sunt prezentate în Figura 2.

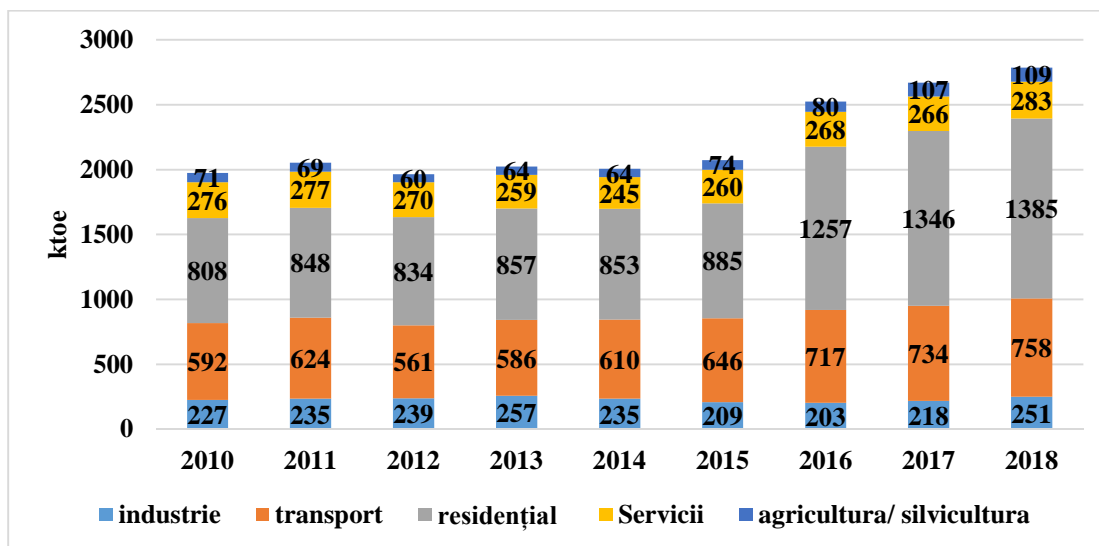


Figura 2. Structura consumului final de energie, 2010-2018

Intesitatea energetică a Republicii Moldova

Structura economică a țării, fondul imobiliar și parcurile auto învechite fac Republica Moldova una din cele mai energo-intensive țări în comparație cu țările din spațiul european. Totuși, în ultimii ani se observă o ușoară diminuare a intensității energetice influențată de investițiile în măsuri de eficiență energetică în toate sectoarele economiei naționale, inclusiv industrial, cât și sporirea valorii adăugate brute rezultate din sectorul serviciilor (sectorul IT, etc.). Astfel, în Figura 3 este prezentată evoluția intensității energiei primare și finale pentru ultimii ani.

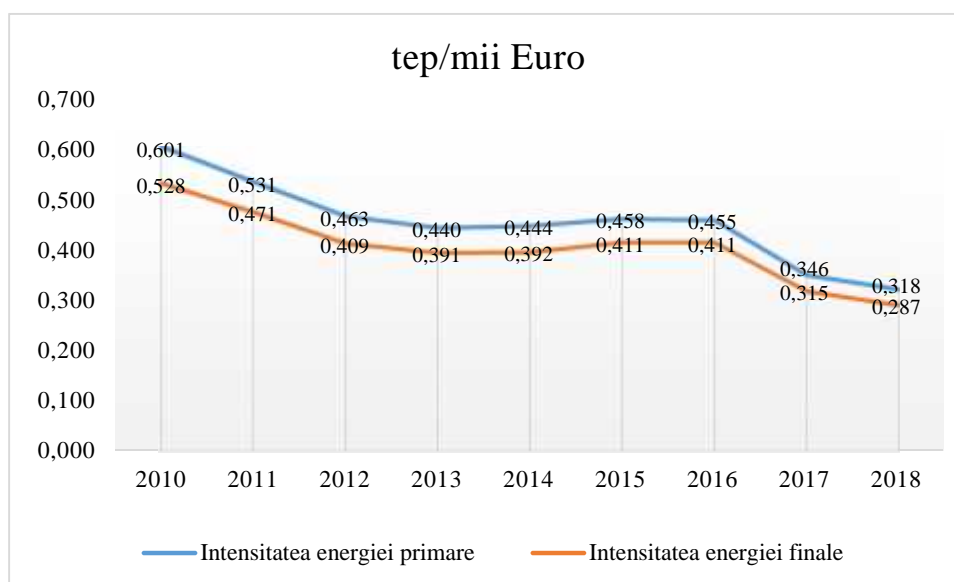


Figura 3. Evoluția intensității energetice a Republicii Moldova

Not : Pînă la aprobarea PNAEE 2019-2021, cadrul legal al Republicii Moldova nu stabilea obiective în ceea ce privește reducerea intensității primare sau finale a energiei, acești indicatori fiind doar monitorizați de Ministerul Economiei și Infrastructurii și Agenția pentru Eficiență Energetică. Valoarea obiectivelor stabilite în PNAEE 2019-2021, în lipsa unor valori stabilite de

strategiile naționale, a fost obținut prin extrapolarea obiectivelor existente stabilite pentru anul 2020.

Astfel, în conformitate cu obiectivele stabilite în PNAEE 2019-2021, intensitatea energiei primare în anul 2019 urmează să atingă valoarea de 0,220 tep/mii euro, în timp ce la sfârșitul anului 2018 a fost calculată o valoare în baza datelor statistice de 0,318 tep/mii euro, în același timp înregistrându-se o reducere a intensității energetice de 8,08% față de valoarea intensității calculate în anul 2017.

OBIECTIVE NAȚIONALE DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ

Având în vedere faptul că Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice stabilește un cadru de măsuri ce urmează să fie întreprinse în limitele unui interval de 3 ani, tabelul 3 prezintă țintele naționale de eficiență energetică până în anul 2021, precum și dinamica aferentă a mai multor indicatori specifici pentru intervalul 2016-2020.

Tabelul 3. Țintele naționale de eficiență energetică până în anul 2021, divizarea pe sectoare și articole din DEE

Indicatori	Obiective conform Legii nr. 139/2018		Obiectivul PNAEE 2019-2021
	2019	2020	2021*
Obiectiv general	144,4	167,2	193,6
Cl. diri guvernamentale (art. 14)	0,05	0,1	
Schema de obligații de eficiență energetică sau măsuri de politică alternativă (art. 8)	12,23	24,46	
CIB (consum primar de energie) [ktep]	2936	2968	2990
CFE (consum final de energie) [ktep]	2723	2769	2808
CFE (consum final de energie) – CL. DIRI (rezidențiale)	62,33	72,2	83,6
CFE (consum final de energie) – INDUSTRIE	12,96	15,0	17,0
CFE (consum final de energie) – TRANSPORT	25,92	30,0	35,0
CFE (consum final de energie) – ALTELE (sectorul public)	43,18	50,0	58,0
Intensitatea energiei primare [tep/mie euro]	0,22	0,19	0,17

PRINCIPALELE MĂSURI LEGISLATIVE IMPLEMENTATE

Măsuri legislative

Pentru a promova eficiența energetică, au fost implementate/ inițiate următoarele măsuri legislative:

- Elaborarea și aprobarea HG nr. 698 / în 2019 privind aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice 2019-2021;

- Elaborarea și aprobarea HG nr. 45/2019 privind aprobarea organizării și funcționării Agenției pentru Eficiență Energetică ;
- Elaborarea și aprobarea Programului de renovare a clădirilor deținute și ocupate de administrația publică centrală pentru perioada 2018-2020 (art. 5 din DEE);
- Elaborarea și promovarea Regulamentului privind auditorii energetici și auditul energetic;
- Elaborarea și promovarea Regulamentului privind efectuarea auditurilor energetice de către întreprinderile mari;
- Elaborarea Strategiei sectoriale pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung 2020-2030;
- Actualizarea NCM M.01.01:2016 „Performanța energetică a clădirilor. Cerințe minime de performanță energetică a clădirilor ”.
- Actualizarea a Metodologiei de calcul al performanței energetice a clădirilor;

Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate 2018-2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii a promovat Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate 2018-2020, HG 372/2020.

La moment, inventarul clădirilor administrației publice centrale conține 215 clădiri cu suprafața total utilă declarată în valoare de 426 056 m². Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate prevede reabilitarea a două clădiri prioritare cu suprafață utilă totală de 10 086 m², ceea ce va duce la îndeplinirea obligației anuale stabilite conform articolului 14 din Legea nr. 139/2018 privind eficiența energetică. Investițiile totale pentru primul program sunt evaluate în sumă de 37 950 857 milioane lei (aproximativ 1,96 M EUR).

Schema de obligații în domeniul eficienței energetice

Economiile de energie realizate prin schemele naționale de obligații de eficiență energetică (SOEE) menționate la articolul 7 alineatul (1) din DEE sau prin măsurile alternative adoptate în aplicarea articolului 7 alineatul (9)

În ceea ce privește SOEE și economiile de energie care trebuie realizate în temeiul art. 7 din Directiva privind eficiența energetică (DEE), Ministerul Economiei și Infrastructurii, a notificat obiectivul cumulativ până în anul 2020 de 27,51 mii tep sau 36,68 mii tep, fără a utiliza scutirile

în valoare de 25% stabilite în conformitate cu art. 8 alin. (5) din Legea cu privire la Eficiența Energetic nr. 139/2018.

Analiza efectuată de MEI arată că în prezent există numeroase inițiativă în curs de implementare și dezvoltare (proiecte și programe care finanțează implementarea proiectelor de eficiență energetică în clădirile publice, rezidențiale, industrie, sectorul energetic etc.) care contribuie la ținta stabilită de autoritățile naționale, ca măsuri alternative și, implicit, reducerea necesității operaționalizării SOEE (cel puțin până în 2020). Astfel, din economiile preconizate notificate de 28,87 ktoe, 0% vor fi livrate de către părțile obligate și 100% prin măsuri alternative de politici.

Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2019-2021

Având în vedere faptul că Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice stabilește un cadru de măsuri care urmează să fie întreprinse în limitele unui interval de 3 ani, măsurile raportate au fost implementate de către instituțiile vizate pe parcursul anului 2019 în conformitate cu PNAEE pentru anii 2019-2021 și sunt prezentate în Anexa 1 la prezentul raport.

Economii de energie finală estimate

Rezultatele și evoluțiile economiilor de energie finală estimate în baza abordării de jos în sus (bottom - up) a proiectelor implementate preponderent cu suportul Partenerilor de dezvoltare pe parcursul anilor 2012-2018, conform informației disponibile, sunt prezentate în Figura 4. Metodologic, proiectele sau programele de finanțare care nu au raportat economiile de energie în baza unor estimări *ex-ante*, valoarea economiilor a fost apreciată în baza informației tehnice disponibile.

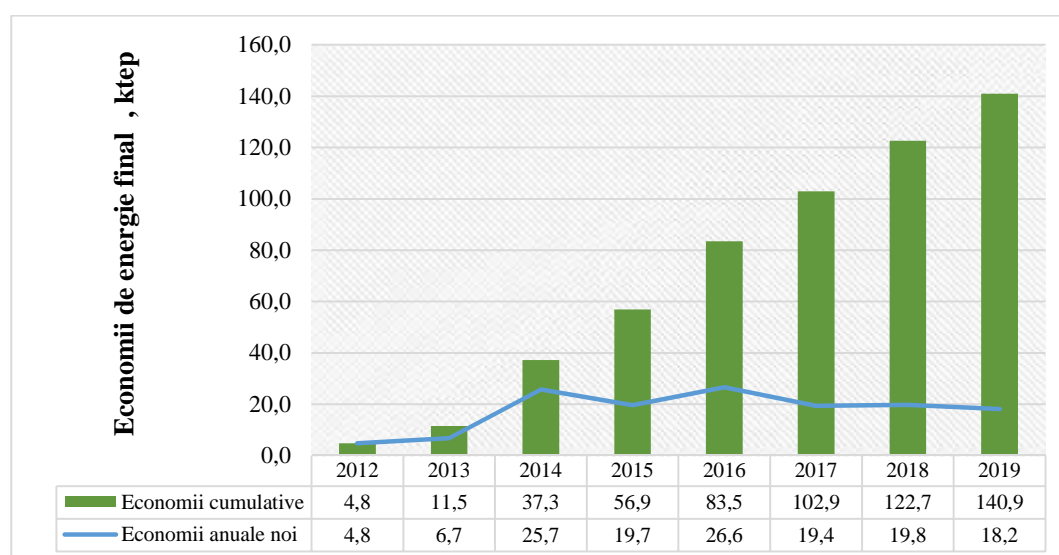


Figura 4. Evoluțiile economiilor de energie finale raportate aferent proiectelor implementate pe parcursul anilor 2012-2018 (ktep)

Totodată, a fost posibil de estimat și economiile de energie după metoda ex-ante, pentru eventuale măsuri de eficiență energetică finanțate de către băncile comerciale locale, conform unor ipoteze argumentate. Datele sunt prezentate în Tabelul 3.

Tabelul 4. Valoarea estimată a investițiilor și economiilor de energie final sprijinite financiar de băncile comerciale locale

Divizarea obiectivului pe sectoare	Resurse oferite de băncile comerciale locale (mil. MDL)				Economii de energie final estimate (ktep)			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Rezidențial	388	460	647	527	3,59	4,46	5,99	5,12
Public (servicii)	2,3	1	1	2	0,02	0,01	0,01	0,02
Industrie	519	496	490	627	8,02	7,57	7,14	8,19
Transporturi	20	19	22	2	0,09	0,09	0,11	0,10
TOTAL	909,3	976	1.160	1.158	11,91	12,13	13,25	13,4

Sursa: Banca Națională a Moldovei, pentru care au fost aplicate un set de ipoteze

Respectiv, valoarea sumară a economiilor de energie final în toate sectoarele economiei naționale este prezentată în Tabelul generalizator nr. 5.

Tabelul 5. Valoarea sumară a economiilor de energie final estimate conform abordării ex-ante

Divizarea obiectivului pe sectoare	Economii de energie planificate (ktep)				Economii de energie final estimate (ktep)			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Rezidențial	40,1	48,12	56,14	62,33	15,87	20,33	26,33	31,82
Public (servicii)	27,8	33,36	38,92	43,18	15,32	22,56	27,94	32,31
Industrie	8,3	9,96	11,62	12,96	51,97	59,54	67,93	76,12
Transporturi	16,7	20,04	23,38	25,92	0,36	0,49	0,59	0,69
TOTAL	92,9	111,5	130,1	144,4	83,52	102,93	122,79	140,94

Obiectivul stabilit pentru anul 2019 este de 144,4 ktep. Pornind de la informațiile disponibile, au fost estimate circa 140,94 ktep economii cumulative de energie final în anul respectiv, ceea ce practic corespunde cu țintele stabilite, cu o deviere de 2,1%.

Valoarea economiilor efective ar putea fi mai mari, dat fiind faptul că nu toate proiectele au raportat Agenției pentru Eficiență Energetică, în timp util, rezultatele obținute, unele din estimările făcute au urmărit descrierea celui mai pesimist scenariu posibil, iar măsurile de eficiență energetică finanțate din economiile gospodăriilor casnice, remitențe și alte surse, nu pot fi cuantificate.

Economiile de energie la nivel de țară vor putea fi verificate și revizuite odată cu centralizarea informațiilor privind măsurile de eficiență energetică implementate pe parcursul anilor în

Platforma de monitorizare și verificare a economiilor de energie MVP care este în proces de adaptare la condițiile și necesitățile Republicii Moldova.

OBIECTIVELE SECTORIALE ÎN DOMENIUL SURSELOR DE ENERGIE REGENERABIL

Pentru promovarea dezvoltării domeniului surselor de energie regenerabilă a fost aprobată Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile cu modificarea ulterioară (Legea nr. 34 din 16.03.2018), prin care au fost stabilite obiectivele naționale pe filiera promovării utilizării surselor de energie regenerabilă, după cum urmează :

- diversificarea resurselor energetice primare;
- realizarea unei ponderi a energiei din surse regenerabile de cel puțin 17% în consumul final brut de energie în anul 2020;
- realizarea unei ponderi a energiei din surse regenerabile de cel puțin 10% în consumul final de energie în transporturi în anul 2020;
- promovarea cooperării între autoritățile publice centrale și locale;
- asigurarea securității, sănătății și protecției muncii în procesul de producere a energiei din surse regenerabile;
- promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- promovarea cercetării și colaborării tehnico-științifice la nivel național și internațional, implementarea bunelor practici de promovare a utilizării rezultatelor științifice și dezvoltării tehnice în domeniul energiei din surse regenerabile;
- asigurarea comunicării și informării publicului despre energia din surse regenerabile.

În continuare, sunt prezentate un set de date tehnice actuale care vin să prezinte un tablou general cu privire la situația în domeniul energiei regenerabile, sub aspectul capacităților de generare a energiei.

În ceea ce privește promovarea utilizării energiei din surse regenerabile pe parcursul anului 2019, merită să fie menționat faptul că Ministerul Economiei și Infrastructurii, cu sprijinul IRENA, a elaborat și publicat raportul de evaluare a pregătirii regenerabile a Republicii Moldova, care este disponibil online, raportul identifică acțiunile cheie pentru accelerarea procesului de valorificare a energiei regenerabile și întărirea bazelor existente ale sectorului.

De menționat că, cea mai mare parte a legislației secundare din Legea SER a fost promovată în anii trecuți, tabelul de mai jos oferă stadiul actual al adoptării legislației secundare:

Competența Ministerului Economiei și Infrastructurii

Regulamentul privind oferirea statutului de producător eligibil	HG nr. 690/2018
cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, cotelor maxime și categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile	HG nr. 689/2018
Regulamentul privind criteriile de sustenabilitate pentru biocombustibili și procedura de verificare a respectării criteriilor de durabilitate pentru producția de biocombustibili	Regulamentul a fost elaborat de expertul contractat în cadrul proiectului de asistență tehnică finanțat de UE, STARS. Cu toate acestea, promovarea regulamentului nu a început încă, din cauza aspectelor tehnice legate de noile dispoziții din Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.
aprobarea Regulamentului privind determinarea consumului final de energie din surse regenerabile în transporturi	HG 270/2020
Metodologia de calcul al impactului biocombustibililor asupra emisiilor de gaze cu efect de seră	HG nr. 107/2019
Regulamentul privind certificarea cazanelor sau a sobelor de biomasă, a sistemelor solare fotovoltaice și solare termice, a sistemelor geotermale superficiale și a pompelor de căldură	HG nr. 1051/2018

Competența ANRE

Regulament care confirmă statutul de producător eligibil	Decizia ANRE 251/2019
tarife fixe și prețuri de plafon pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie de căldură	Decizia ANRE 54/2020

producătorii care vor obține statutul de producător eligibil în anul 2020

După publicarea de către ANRE a tarifelor fixe și a prețurilor plafonului pentru energia electrică produsă din surse de energie regenerabilă de către producătorii care vor obține statutul de producător eligibil, s-a înregistrat o creștere semnificativă a capacităților instalate în surse regenerabile de energie, în special în sectorul fotovoltaic și mai puțin în sectorul biogazului și biomasei, rezultatele atinse la zi în domeniul SER sunt prezentate mai jos.

Având în vedere faptul că, Hotărârea Guvernului nr. 689/2018 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, cotelor maxime și categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile urmează să fie aplicat doar pe parcursul anului 2020, Ministerul Economiei și Infrastructurii a început dezvoltarea unei noi hotărâri care va prelungi perioada de aplicare a schemelor de sprijin și, de asemenea, va alocă unele capacități, cu accent pentru PV-ul de pe acoperiș și diferite tehnologii de producție a biogazului.

În continuare, sunt prezentate un set de date tehnice actuale care vin să prezinte un tablou general cu privire la situația în domeniul energiei regenerabile, sub aspectul capacităților de generare a energiei.

Tabelul 6. Capacitățile SER existente de producere a energiei electrice (la sfârșitul primului semestru al anului 2020)

Nr.	Sursa	Puterea instalată ,
		MW EE*
1.	Central hidro-electric	16,25
2.	Centrale electrice solare /PV/	4,99
3.	Centrale electrice eoliene	37,59
4.	Centrale electrice în cogenerare pe biogaz	6,35
5.	Biomasa	
	- Sectorul rezidențial	
	- Sectorul public	
TOTAL		65,18

Notă : * - capacități instalate pentru producerea energiei electrice

Capacitățile de generare a energiei electrice menționate mai sus au permis generarea, în 2018 (anul pentru care este disponibil bilanțul energetic), a unui volum de energie electrică care a permis atingerea țintei de 2,63% a ponderii energiei electrice regenerabile în consumul final brut de energie electrică. Mai mult ca atât, tabelul de mai jos prezintă, în retrospectivă, evoluția țăintelor naționale în domeniul surselor de energie regenerabilă.

Tabelul 7. Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie, pe sectoare (%)

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Energie electric	1,81	1,80	1,69	1,69	1,90	1,98	1,95	2,16	2,63
Energie termic	34,52	36,28	38,95	39,94	43,56	44,54	45,43	46,10	44,96
Energie în transport	0,12	0,14	0,17	0,20	0,17	0,17	0,23	0,31	0,27
Total energie SER	21,34	22,05	24,28	24,38	26,13	26,17	26,86	27,84	27,46

Graficul de mai jos prezintă dinamica evoluției ponderii energiei regenerabile în mixul energetic total (consum final brut de energie), determinat conform orientărilor comunitare).

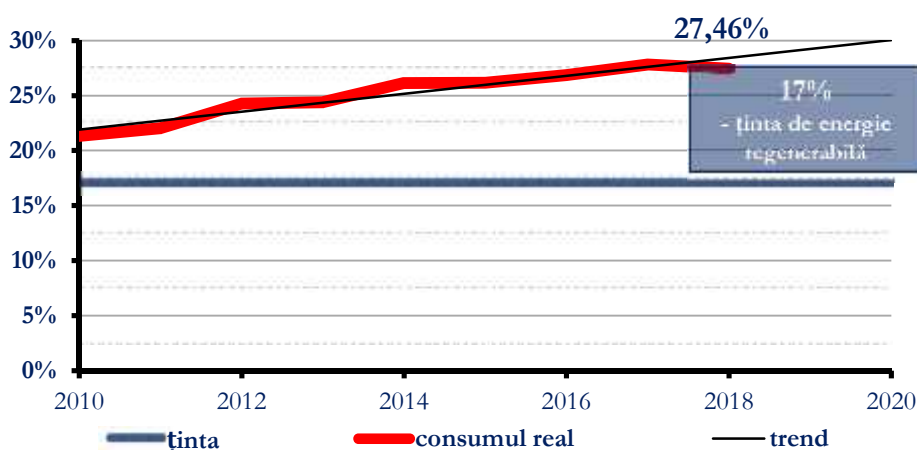


Figura 6. Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie

De asemenea, în contextul promovării utilizării energiei din sursele regenerabile de energie și mecanismului de contorizare netă ca schemă de sprijin pentru producătorii de energie din surse regenerabile (conform art. 39 din Legea nr. 10 din 26.02.2016 privind promovarea utilizării energiei din sursele regenerabile de energie), în tabelul de mai jos sunt prezentate date privind cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua publică și anume 470 128 kWh prin aplicarea mecanismului de contorizare netă, din urma cărora au avut de beneficiat 127 de consumatori.

Tabelul 8. Date privind aplicarea mecanismului de contorizare netă pentru anul 2019

Furnizorul	Nr de consumatori	Tipul SER	Puterea total instalată , kW	Cantitatea de energie livrată , kWh
Î.C.S. "Premier Energy" SRL	119	Fotovoltaice	1253,8	422 254
S.A. "Furnizarea Energiei Electrice Nord"	8	Fotovoltaice	236,7	47 874
TOTAL	127	Fotovoltaice	1490,5	470 128

PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI DE PROMOVARE A EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI UTILIZĂRII SURSELOR DE ENERGIE REGENERABIL

Evenimente organizate

Pe parcursul anului 2019 au fost realizate/organizate mai multe activități de promovare a eficienței energetice și utilizării surselor de energie regenerabil, fiecare dintre acestea având ca scop diseminarea informației cu privire la importanța eficienței energetice cât și a valorificării potențialului regenerabil național.

Activitatea de promovare a eficienței energetice cât și de promovare a surselor de energie regenerabil a fost asigurată prin organizarea diferitor evenimente de către instituțiile din domeniul energetic.

Unele dintre evenimente au fost organizate de către Agenția pentru Eficiență Energetică, în alte cazuri, acțiunile au fost organizate urmare a stabilirii unor parteneriate cu instituțiile/organizațiile implementatoare de proiecte în domeniul EE și SER. În tabelul de mai jos sunt redată principalele activități/ evenimente de promovare în domeniul EE și SER organizate.

Nr.	Data desfășurării	Locul desfășurării	Beneficiarul / Organizatorul	Tematica
1.	26 februarie, 2019	AEE Mun. Chișinău, str. Alecu Russo 1, bloc A1, Etajul 10, MD-2068	AEE/STARS	Agencia pentru Eficiență Energetică (AEE) în colaborare cu Proiectul Suport pentru modernizarea sectorului energetic în Republica Moldova (STARS), au organizat un Atelier de lucru cu tematica: “PLAEE - instrument eficient pentru planificarea și atragerea finanțării pentru implementarea proiectelor de eficiență energetică în raioane”.
2.	28 martie, 2019	MEI mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale 1	AEE/MEI	În cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii, a fost organizat ședința de inițiere a Consiliului Agenției pentru Eficiență Energetică.
3.	17 iunie, 2019	Hotel Joly Allon	AEE/UNIDO	Agencia pentru Eficiență Energetică împreună cu Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială au lansat programul “Clean Technology Innovation Programme for SMEs and Start-ups in the Republic of Moldova”.

Obiectivul proiectului este
 “Promovarea și susținerea
 tehnologiilor în domeniul energiei
 regenerabile în Republica Moldova
 prin pilotarea unui Accelerator
 Antreprenorial, care s conduc la
 dezvoltarea spiritului antreprenorial,
 crearea locurilor de munc i
 impactului pozitiv asupra mediului”.

4.	18-21 iunie, 2019	Cimi lia Edineț Ungheni old ne ti	AEE/STARS	Agenția pentru Eficiență Energetic , a organizat, cu susținerea Proiectului „Suport pentru modernizarea sectorului energetic în Republica Moldova” finanțat de Uniunea European , patru Ateliere de lucru în cadrul Consiliilor Raionale Cimi lia, Edineț, Ungheni, old ne ti, cu tematica: „Etapile practice pentru elaborarea Planului local de acțiuni în domeniul eficienței energetice (PLAEE)”.
5.	16 iulie, 2019	AEE Mun. Chi in u, str. Alecu Russo 1, bloc A1, Etajul 10, MD-2068	AEE	Agenția pentru Eficiență Energetic a organizat o ședință de lucru cu reprezentanții Agenției Japoneze pentru Cooperare Internațional , în cadrul c reia s-a discutat subiectul de cooperare tehnic i posibilitatea implement rii unui proiect ce are drept scop dezvoltarea capacit ților managerilor energetici locali.
6.	19 august, 2019	AEE Mun. Chi in u, str. Alecu Russo 1, bloc A1, Etajul 10, MD-2068	AEE	AEE lanseaz concursul Moldova Eco Energetic , ediția 2019. Recepționarea propunerilor de proiect au avut loc în perioada 19 august – 1 octombrie 2019.
7.	25 septembrie, 2019	Hotel Bristol	Energynomics	“Abordare Regional : Parteneri în energie – expertiz global , oportunit ți locale”. Cele mai abordate subiecte de discuții, s-au axat pe problemele de zi cu zi: eficiență energetic și producție la consumator, cogenerare, înc lzure-r cire, valorificarea de eurilor de biogaz, automatizare, finanțarea proiectelor energetice, .a.

La eveniment au participat și specialiștii Agenției pentru Eficiență Energetică, inclusiv Domnul Director Interimar, Drago Pidleac.

8.	13 noiembrie, 2019	Tekwill Str. Studenților 9/1	AEE/UNIDO	Tehnologii noi pentru proiectele de energie regenerabilă.
9.	14 noiembrie, 2019	Tekwill Str. Studenților 9/1	AEE/UNIDO	Finanțarea proiectelor de eficiență energetică și energie regenerabilă
10.	15 noiembrie, 2019	Tekwill Str. Studenților 9/1	AEE/UNIDO	Desfășurarea Ceremoniei de premiere Moldova Eco-Energetică, Ediția 2019.

PROIECTE ÎNȚEATE ȘI IMPLEMENTATE DE AEE, ANUL 2019

Pe parcursul anului 2019, Agenția pentru Eficiență Energetică a întreprins/ inițiat mai multe activități ce țin de implementarea și finanțarea proiectelor în domeniul EE și SER după cum urmează.

A elaborat Manualul Operațional care descrie principiile, procedurile și regulile ce urmează să fie aplicate la implementarea proiectelor de eficiență energetică și valorificarea surselor de energie regenerabilă cu sprijinul financiar al Agenției pentru Eficiență Energetică.

A fost aprobată Metodologia de verificare a proiectelor finanțate de către Agenția pentru Eficiență Energetică aferentă clădirilor.

Au fost semnate Acordurile adiționale la Contractele de Grant semnate cu Fondul pentru Eficiență Energetică, în vederea actualizării datelor bancare și a etapelor de implementare a proiectelor.

Au fost derulate 3 Apeluri de propuneri de proiect, toate fiind destinate sectorului public, dintre care 2 pentru sectorul clădirilor și unul – iluminatul public stradal, concomitent au fost monitorizate proiecte cu statut de proiecte-pilot, la care au fost desfășurate următoarele activități:

- la 14 proiecte conform tabelului de mai jos a fost finalizată implementarea lucrărilor și 8 proiecte au fost finalizate la expirarea termenului contractului ca urmare a executării integrale și corespunzătoare a obligațiilor asumate.
- au fost procesate 62 de Cereri privind aprobarea etapelor proiectelor a Contractelor de Grant, prin efectuarea vizitelor în teren și elaborarea tuturor documentelor necesare conform procedurilor aferente managementului proiectelor indicate în Manualul Operațional, în rezultatul cărora au fost debursate mijloace financiare de cca. 17.84 mil lei.

Tabelul 9. Proiecte la care au fost finalizate implementarea lucrurilor.

Solicitant finanțare	Denumirea obiectului propus spre finanțare	Statut		
		Etapa monitorizare (în lucru/finalizat)	Recepție la terminarea lucrurilor (data)	Economii prognozate, kwh/an
Primăria s. Cuișuca, r-nul Rezina	Liceul Teoretic "Ion Creang" și Grădinița de copii "Romanița" s. Cuișuca, r-nul Rezina	finalizat	1 noiembrie 2019	831 228,00
Primăria com. Sărata Galben, r-nul Hîncești	Liceul Teoretic „Universum” s. Sărata Galben, r-nul Hîncești	finalizat	19 decembrie 2019	753 369,00
Primăria s. Bravicea, r-nul Călărași	Grădinița de copii s. Bravicea, r-nul Călărași	finalizat	10 decembrie 2019	373 554,00
Primăria s. Larga, r-nul Briceni	Complexul Sportiv com. Larga, r-nul Briceni	finalizat	3 decembrie 2019	46 114,00
Primăria s. Puhoi	Liceul Teoretic s. Puhoi	finalizat	9 octombrie 2019	588 378,00
IMSP AMT Centru	IMSP AMT Centru	finalizat	30 octombrie 2019	730 362,00
Primăria or. Străeni	școala de Arte or. Străeni	finalizat	9 octombrie 2019	176 213,00
Academia de Muzică, Teatrul și Arte Plastice	Academia de Muzică, Teatrul și Arte Plastice	finalizat	11 decembrie 2019	450 081,00
Gimnaziul „M. Tanasoglo” s. Chirsova	Gimnaziul „M. Tanasoglo” s. Chirsova	finalizat	6 februarie 2019	654 215,00
Primăria com. Răzeni	Grădinița de copii nr. 1 „Ghiocel” com. Răzeni	finalizat	21 ianuarie 2019	87 208,00
Gimnaziul s. Oxentea	Gimnaziul s. Oxentea	finalizat	18 decembrie 2019	758 011,00
Primăria s. Cojușna	Gimnaziul s. Cojușna	finalizat	20 decembrie 2019	485 813,00
Liceul Teoretic „Grigore Vieru” s. Borogani	Liceul Teoretic „Grigore Vieru” s. Borogani	finalizat	11 octombrie 2019	493 928,00
Primăria com. Sărata Galben, r-nul Hîncești	SIP s. Sărata Galben	finalizat	6 noiembrie 2019	39 867,00

La capitolul cooperare și implementare a proiectelor cu suportul asistenței externe, Agenția pentru Eficiență Energetică s-a axat pe trei proiecte cheie:

1. Proiectul “Clean Technology Innovation Programme for SMEs and Start-ups in the Republic of Moldova”.

- Obiectivul proiectului este “Promovarea și susținerea tehnologiilor în domeniul energiei regenerabile în Republica Moldova prin pilotarea unui Accelerator locuri de muncă și impactul pozitiv asupra mediului”.Antreprenorial, care s-a condus la dezvoltarea spiritului antreprenorial, crearea de

Astfel, în perioada 13-15 noiembrie a fost organizat și pe lângă Moldova Eco Energetic, în cadrul creia au fost desfășurate un șir de evenimente dedicate eficienței energetice și surselor de energie regenerabilă.

2. Proiectului “Consolidarea capacității de producere locală a sistemelor solare de energie termică în Republica Moldova”

- Obiectivele de bază a acestui proiect au fost atinse. A fost finalizată etapa de asamblare a colectoarelor solare. A fost prezentat raportul intermediar al proiectului.
- A fost elaborat caietul de sarcini pentru subcontractarea companiei ce va Evalua cadrul normativ și elabora recomandări pentru promovarea sistemelor solar termale pe teritoriul Republicii Moldova”

3. Proiectul “Integration of “Zero CO2 public transport” in the interurban routes of Moldova Pilot Project”

- Proiectul dat va implementa pentru prima dată în Republica Moldova conceptul “Zero CO2 public transport” prin montarea unui parc fotovoltaic cu capacitatea de 1MW și punerea în funcțiune pe rutele interurbane a autobuzelor electrice.
- Au avut loc câteva ședințe comune dintre finanțatorul principal, NEFCO și beneficiarul de bază, Primăria Municipiului Chisinau, a fost stabilit un plan de lucru comun care se va axa pe elaborarea documentației tehnice și suportul primăriei în implementarea proiectului menționat.

CONCLUZII

La abordarea subiectului realizărilor anului 2019, trebuie menționat faptul că pe parcursul acestei perioade, un mare accent a fost pus pe transpunerea legislației comunitare, pe consolidarea capacităților instituționale ale Agenției, pe crearea cadrului juridic de funcționare a mai multor pieți.

Astfel, odată cu adoptarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, au fost stabilite principiile de bază în domeniul eficienței energetice:

- promovarea eficienței energetice, în special prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice care prevăd implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea, de distribuție, transport și utilizare a energiei și a combustibilului, prin adoptarea standardelor internaționale în domeniul eficienței energetice pentru instalații, clădiri, aparate și echipamente și prin monitorizarea aplicării acestor standarde;
- promovarea inițiativei private și încurajarea apariției prestatorilor noi de servicii energetice;
- susținerea cooperării dintre participanții la piața serviciilor energetice în vederea atingerii obiectivelor politicii de stat în domeniul eficienței energetice;
- asigurarea transparenței în activitatea autorităților și instituțiilor publice abilitate cu atribuții în domeniul eficienței energetice în conformitate cu prevederile din capitolul III;
- instruirea factorilor de decizie în legătură cu îndeplinirea măsurilor de eficiență energetică;
- crearea premiselor necesare pentru dezvoltarea capacităților tehnice în legătură cu prestarea serviciilor energetice, inclusiv în legătură cu auditul energetic și managementul energetic, prin organizarea de cursuri de formare profesională și prin punerea în aplicare a schemelor de calificare și înregistrare;
- informarea publicului cu privire la politica de stat în domeniul eficienței energetice;
- sensibilizarea și antrenarea societății civile în procesele de adoptare a deciziilor și de implementare a măsurilor de eficiență energetică;
- cooperarea cu alți țări, inclusiv în cadrul organizațiilor internaționale, în scopul promovării tehnologiilor performante, implementării realizărilor științei și a experienței înaintate în domeniul utilizării eficiente a energiei.

De menționat că, pe parcursul perioadei imediat următoare AEE urmează să întreprindă un set de acțiuni orientate spre:

- Consolidarea capacităților Agenției, responsabil de implementarea politicilor EE și SER;

- Promovarea și dezvoltarea pieței auditului energetic și de certificare a performanței energetice a cl dirilor;
- Finanțarea și implementarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și surselor de energie regenerabil ;
- Consolidarea capacit ților managerilor energetici raionali;
- Consolidarea pieței locale a serviciilor energetice;
- Promovarea eficienței energetice i surselor de energie regenerabil .

De i activit țile respective nu se materializează prin eficientizarea nemijlocit a consumului de resurse energetice, exercițiul respectiv este unul absolut necesar întru implementarea pe deplin, pe de o parte i calitativ , pe de alt parte, a politicii statului în domeniul eficienței energetice, având în vedere, totodat , angajamentele Republicii Moldova vizând armonizarea legislației naționale la cea comunitar . Mai mult decât atât, crearea unui cadru juridic de funcționare al unei pieți de servicii energetice ar garanta investițiile de milioane în m suri de EE i SER atât în sectorul public, cât i în privat. A tept rile Guvernului față de intervenția privatului în implementarea unor astfel de proiecte i oferirea de rezultate palpabile, în acest sens, sunt iminente.

Cât ține de atingerea țintelor naționale sectoriale fixate vis-a-vis de economiile de energie estimate, consumul de resurse energetice i ponderea energiei regenerabile în consumul final brut de energie, toate calculele, precum i argumentele, interpret rile de rigoare, sunt aduse pe parcursul Raportului. În acest context sunt necesare de mijloace financiare directe spre proiecte de reabilitare termic a cl dirilor publice, ale fondului de cl diri rezidențiale. O adev rat provocare, la zi, o reprezintă sectorul transporturilor i atingerea țintelor în acest domeniu.

Anexa 1. Formular privind monitorizarea gradului de realizare a Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2019-2021

Nr. crt. ¹	Denumirea m surii de economisire a energiei	Activități și m suri aferente implementării m surii	Instituția responsabil	Acțiuni întreprinse	Mijloace financiare valorificate, lei	Economii de energie estimate/obținute, kWh/an
H.1.	Consolidarea capacităților managerilor energetici raionali și ale managerilor energetici europeni	1. Elaborarea fișei de post - model pentru managerii energetici raionali; 2. Facilitarea și sprijinirea autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea în identificarea și numirea managerilor energetici locali; 3. Organizarea și desfășurarea m surilor de consolidare a capacităților managerilor energetici raionali și ale managerilor energetici europeni; 4. Sprijinirea managerilor energetici locali în activitățile de elaborare a	Z Camera de Comerț și Industrie; Z Unitățile de implementare a proiectelor (GIZ, UNDP, USAID); Z APL de nivelul II.	<p>Camera de Comerț și Industrie</p> <p>Organizarea cursului ”Manager Energetic European - EUREM” pentru managerii energetici din cadrul Consiliilor Raionale. La curs au participat 14 reprezentanți și au fost certificați ca Manageri Energetici Europeni – 11 persoane</p> <p>CR Edineț</p> <p>1.Fișă de post elaborat 2.Manager energetic numit 3.Cursuri EUREM absolvite</p> <p>CR Cimi lia</p> <p>Arhitectul-ef al raionului, dl Vasile Lupa cu, a participat la cursurile de dezvoltare profesională ”EUREM –Manager energetic european”, organizate de către CCI în perioada martie-</p>	<p>Camera de Comerț și Industrie</p> <p>149 658.98 (surse CCI RM, GIZ Moldova, APL de nivelul II)</p> <p>CR Cimi lia</p> <p>Cursurile respective au fost parțial achitate de CR.</p> <p>CR Telenești</p> <p>5000</p>	Nu este necesar de indicat economiile de energie

¹ Clasificarea conform prevederilor HG 698/2019

		<p>planurilor de acțiuni locale în domeniul eficienței energetice;</p> <p>5. Întreprinderea unor activități de încurajare a autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și alii desemneze manageri energetici;</p> <p>6. Încurajarea inițiativelor private și individuale de pregătire și formare continuă a managerilor energetici conform practicilor europene.</p>		<p>octombrie 2018, obținând certificat de manager energetic.</p> <p>CR Soroca</p> <p>În 2018 a fost desemnat manager energetic raional. –În 2019 a participat la 3 instruirii, s-a conlucrat cu APL de nivel I, în vederea desemnării managerilor energetici locali.</p> <p>CR Telenești</p> <p>Prin intermediul programului EUREM de instruire în domeniul eficienței energetice, surselor de energie alternative și regenerabile, - 2 persoane au consolidat capacitățile manageriale în domeniu.</p> <p>Este elaborat programul raional în domeniul eficienței energetice pentru anii 2017- 2020</p> <p>CR Fletești</p> <p>Prin dispoziția nr.30 c din 19.03.2014 dl. Constantin Cuschevici a fost desemnat în calitate de persoan responsabil de executarea atribuțiilor de manager energetic</p> <p>CR Cantemir</p>	<p>Biroul de cooperare al Elveției</p> <p>292,810 lei</p> <p>CR Ocnița</p> <p>Salariul 6-luni 27000</p>	
--	--	--	--	--	---	--

			<p>Specialist principal Direcția construcții,(prin cumul).Manager EE al raionului Cantemir-angajat prin Disp.1/01pdin15.03.2013</p> <p>Periodic se informează persoanele fizice și juridice la bunele practice, costurile și beneficiile echipamentelor și utilajelor eficiente, surselor de energie regenerabil .</p> <p>CR Florești</p> <p>Nu a întocmit planul de acțiuni în domeniul energetic</p> <p>CR old nești</p> <p>Managerul energetic a fost numit prin dispoziția Președintelui Raionului în 2012, prin cumul, fără remunerare.</p> <p>Managerul energetic a absolvit cursurile de manager energetic organizate de camera de comerț și industrie și deține diploma de manager energetic.</p> <p>CR Căușeni</p> <p>Angajat (prin cumul) în funcție de manager energetic, Pîrșu Vladimir, inginer-coordonator, dispoziția nr.145-p din 22 august 2012</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>CR Leova</p> <p>1. Fi de post elaborat pentru managerul energetic raional.</p> <p>4. PLAEE elaborat și aprobat prin Decizia Consiliului raional Leova nr.4.9 din 12.10.2019. http://leova.md/index.php?pag=news&id=926&rid=1756&l=ro</p> <p>Biroul de cooperare al Elveției</p> <p>În cadrul proiectului "Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație în Republica Moldova" au fost organizate instruirii în domeniul "Managementul energetic și automatizarea proceselor în sistemele de alimentare cu apă și canalizare", pentru reprezentanții operatorilor serviciilor Alimentare cu Apă și Sanitație (50 persoane) la asociația Acvo, Iași, România.</p> <p>Denumirea sesiunilor:</p> <p>Actele normative naționale și europene în domeniul Energetic; Structura organizatorică a compartimentelor de exploatare a echipamentului mecanic și energetic de automatizare și SCADA; Întreținerea și exploatarea echipamentelor electrice și de automatizare și SCADA; Securitatea industrială în domeniul energetic; Controlul extern în domeniul energetic. Efectuarea auditului energetic. Eficiența energetică; Controlul și stabilirea regimurilor de funcționare a instalațiilor</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>de apă și de canalizare. Automatizarea proceselor în sistemele de apă și de canalizare. Sistemul SCADA pentru domeniul de alimentare cu apă și de canalizare; Cerințe pentru elaborarea caietelor de sarcini pentru licitațiile de selectare a companiei de creare a sistemelor SCADA la operatori de apă /canal.; Cerințe pentru contractele de mentenanță a utilajului electromecanic cu companii autorizate de producător de utilaj. Costul 292,810 lei</p> <p>CR Ocnița</p> <p>A fost numit Manager energetic Sergiu Ghevco prin Contractul Nr:14 Din 14.02.2020</p> <p>CR Cahul</p> <p>În cadrul Consiliului raional Cahul nu este instituit funcția de ”Manager energetic”. În anii precedenți au fost încercări de identificare și angajare prin concurs a unui specialist în domeniu, însă fără succes – în mare măsură din lipsa posibilității bugetului de oferire a unui salariu motivant și atractiv.</p> <p>CR Briceni</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>În cadrul Consiliului raional nu este instituit funcția de ”Manager energetic”</p> <p>CR Taraclia</p> <p>Consiliul raional Taraclia a angajat un specialist în Direcția de Dezvoltare Economic și Investiții, care funcționează ca manager de eficiență energetică .</p> <p>CR Glodeni</p> <p>În cadrul Consiliului raional Glodeni nu este instituit funcția de ”Manager energetic”.</p> <p>CR Criuleni</p> <p>Conform dispoziției 94-AB din 17 mai 2019, funcția a fost fi a post a fost numit o persoana responsabilă de domeniu.</p> <p>CR Ialoveni</p> <p>În perioada anului 2019:</p> <p>În intervalul 26.03-14.10.2019, în baza Contractului de Formare Profesional Continuă din 18.03.2019, specialistul principal al Direcției Economice, Igor Plamadeala, a fost delegat la cursurile de dezvoltare profesională continuă a</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>specialiștilor în domeniul Eficienței Energetice, desfășurat de către Camera de Comerț și Industrie din Republica Moldova, cu suportul Proiectului MSPL/GIZ.</p> <p>În perioada anului 2020: Ca urmare a finalizării cursurilor EUREM 2019 și obținerii calificării de Manager Energetic pentru Moldova, a fost modificat Fișa postului, pentru dl. Igor Plamadeala, specialist principal în cadrul Direcției Economie, unde au fost stabilite ca sarcini de bază:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizarea sarcinilor de complexitate medie, interdependente, în implementarea/coordonarea politicilor în domeniul de eficiență energetică și analiză a consumului de energie; 2. Asigurarea intensificării cooperării interregionale, transfrontaliere prin facilitarea propunerilor concrete referitoare la prioritățile de colaborare în dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, apă și canalizare. 3. Elaborarea programelor și măsurilor pentru dezvoltarea socio-economică a raionului, în domeniul eficienței energetice și al surselor regenerabile de energie, conform mecanismului privind monitorizarea și evaluarea sarcinilor și producerea Indicilor de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM, în temeiul HGRM nr. 851/2005); 4. Atragerea asistenței tehnice și financiare din partea statului sau donatorilor, prin intermediul proiectelor sau programelor pe segmentul eficienței 		
--	--	--	---	--	--

			<p>energetice, întru realizarea Planului de Acțiuni pentru Energie Durabil și Climă raionului, 2020-2030.</p> <p>5. Coordonarea și evaluarea planurilor locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, care vizează autoritățile administrației publice locale de nivelul I, ca documente separate sau ca parte integrantă a planurilor de dezvoltare generale, monitorizare și evaluarea acestora;</p> <p>În perioada anilor 2020-2021:În baza atribuțiilor stabilite în Fișa postului, de către Managerul energetic raional vor fi întreprinse următoarele acțiuni: 1.Colectarea și sistematizarea Indicatorilor de consum și a necesarului de resurse energetice în instituțiile publice din localitățile raionului;</p> <p>2.Evaluarea și inventarierea clădirilor/facilităților publice deținute de autoritățile publice locale;</p> <p>3.Coordonează la nivel raional precum și local, propunerile inițiale de proiect, conform recomandărilor din Manualul Operațional al Agenției pentru Eficiență Energetică ;</p> <p>CR Dub sari</p> <p>Pct.1.În urma reorganizării statelor de personal, Consiliul raional la moment nu a numit persoana responsabilă pentru domeniul Eficiență energetică</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>i nu a elaborat fi a postului pentru manager energetici raionali.</p> <p>Pct.4. Consiliul raional a beneficiat de suport tehnic din partea GIZ la elaborarea PLAEE a cl dirilor publice.</p> <p>CR tefan Vod</p> <p>Din lips de resurse financiare în bugetul raional tefan Vod , dar i în bugetele locale, unitatea de manager energetic nu a fost prev zut în statul de personal al subdiviziunii Consiliului raional tefan Vod i, respectiv, consiliilor locale. Prin urmare, managerii energetici raional i locali nu au fost desemnați în anul 2019.</p> <p>CR Anenii Noi</p> <p>pe parcursul anului 2019 din cauza lipsei specialistului nu au fost întreprinse acțiuni eficienței energetice</p> <p>CR Drochia</p> <p>În intervalul 26.03-14.10.2019, în baza Contractului de Formare Profesional Continu din 18.03.2019, specialistul principal al Direcției Economie, Igor Gajiu, a fost delegat la cursurile de</p>	
--	--	--	---	--

			<p>dezvoltare profesional continu a speciali tilor în domeniul Eficienței Energetice, desf urat de c tre Camera de Comerț și Industrie din Republica Moldova, cu suportul Proiectului MSPL/GIZ. Ca urmare a finaliz rii cursurilor EUREM 2019, a fost modificat Fi a postului, pentru dl. Igor Gajiu, specialist principal în cadrul Direcției Economie, construcții și politici investiționale, care contribuie la implementarea sistemului de management energetic în instituțiile publice</p> <p>În baza atribuțiilor stabilite în Fișa postului, vor fi întreprinse urm toarele acțiuni <u>pentru perioada anilor 2020-2021</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Promovarea sistemului de management energetic în instituțiile publice. 2. Acordarea asistenței metodologice unit ților de implementare a sistemului de management energetic 3. Coordonarea i monitorizarea activit ții instituțiilor publice în scopul preg tirii proiectelor în domeniul eficiența energetic ; 4. Supravegherea și monitorizarea evoluției situației în domeniul eficienței energetice și surselor de energie regenerabil . <p>CR Dondu eni</p> <p>Specialistul resurse umane din cadrul Consiliul raional Dondu eni a elaborat fisa de post model pe</p>		
--	--	--	---	--	--

				domeniul de funcție „ Manager energetic raional”. Din data 01.04.2020 Consiliul raional Dondueni nu dispune de specialist – Manager energetic raional – înscris la data de 08.07.2020 a fost desemnat în baza de concurs un specialist în domeniul de eficiența energetică – la moment funcționar public debutant.		
H.2.	Evaluarea potențialului național de eficiență energetică	1. Analiza cerințelor privind evaluarea potențialului de economisire a energiei existente în legislația națională (inclusiv documente strategice, planuri, programe, strategii); 2. Inventarierea surselor de date la nivel național, identificând discrepanțele și evaluând credibilitatea acestora; 3. Stabilirea indicatorilor de referință pentru efectuarea unei analize benchmarking; 4. Evaluarea potențialului de economisire a energiei în baza analizei menționate	Z Ministerul Economiei și Infrastructurii; Z Agenția pentru Eficiență Energetică; Z Programul EU4 Energy (PNUD Moldova). *CR Cimi lia	CR Cimi lia În 2019 cu suportul obținut din partea Agenției de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare - RoAID în vederea implementării proiectului cu titlul „Elaborarea Planului de Acțiune pentru Energia Durabilă și Climă la nivelul raioanelor Cimi lia și Ialoveni” și implementat de compania Finacon din România, în cooperare cu proiectul Uniunii Europene „Convenția Primarilor-Est”, la data de 21 iunie 2019, prin decizia Consiliului raional Cimi lia nr. 03/09 a fost aprobat Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă a raionului pentru anii 2019-2030, care conține și un set de proiecte prioritare – acțiuni și investiții care urmează să fie lansate în domeniul îmbunătățirii eficienței energetice. Ulterior acest Plan a fost recunoscut de către AEE în calitate de Plan de Acțiune pentru Eficiența Energetică a raionului Cimi lia; CR Telenești		Nu este necesar de indicat economiile de energie

		<p>la pct. 3 din HG 698/2019, pentru toate sectoarele economiei naționale</p>		<p>Este prezentat c tre AEE informația anul cu privire la proiectele de EE i SER implementate în perioada 2019 i Informația cu privire la identificarea inițiativelor proiectelor/programelor de finanțare în domeniul EE și SER. Sinteza tuturor politicilor și acțiunilor vizând promovarea utiliz rii energiei din surse regenerabile.</p> <p>Prim ria mun. Chi in u</p> <p>Dat fiind faptul lipsei cadrului instituțional și a echipei de management energetic, momentan nu au fost elaborate fi ele de post i statele de personal pentru întreg sistemul de management energetic al municipiului. Totodat a fost instituit un grup de reform instituțional a Prim riei municipiului Chi in u, care urmeaz a identifica soluții și reforma în sectorul energiei durabile i a climei, astfel va fi creat o nou instituție cu organigram i statut separat. A fost instituit un grup de lucru privind elaborarea unui plan de acțiuni (PACED / SECAP), care a trecut avizul comisiei de specialitate din cadrul Consiliului municipal Chi in u. Dac va fi aprobat proiectul de decizie, Prim ria municipiului Chi in u, oficial va începe lucrul asupra cre rii planului propriu de acțiuni pentru municipalitate, pân în 2030 în parteneriat cu Convenția Primarilor COM – EST. Totodat a fost inițiat crearea unui Consiliu Consultativ de experți de pe lâng Prim ria municipiului Chi in u, care va veni s asiste PMC la necesitate în expertiza proiectelor i evaluarea acestora.</p>		
--	--	---	--	--	--	--

				<p>MEI</p> <p>În ceea ce privește promovarea utilizării energiei din surse regenerabile pe parcursul anului 2019, merită să fie menționat faptul că Ministerul Economiei și Infrastructurii, cu sprijinul IRENA, a elaborat și publicat raportul de evaluare a pregătirii regenerabile a Republicii Moldova, care este disponibil online.[1], raportul identifică acțiunile cheie pentru accelerarea dezvoltării energiei regenerabile și cimentarea bazelor existente ale sectorului.</p>		
H.3.	<p>Elaborarea și aprobarea cadrului juridic secundar aferent Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică</p>	<p>Elaborarea și aprobarea următoarelor documente:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Strategia sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung; 2. Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice; 3. Programul cu privire la implementarea obligației privind 	<p>Z Ministerul Economiei și Infrastructurii;</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică ;</p> <p>Z Unitățile de implementare a proiectelor (USAID, UNDP, Proiectul STARS).</p>	<p>MEI</p> <p>Pentru a promova eficiența energetică, au fost implementate următoarele măsuri legislative:</p> <p>Elaborarea și aprobarea HG nr. 698 / în 2019 privind aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice 2019-2021;</p> <p>Elaborarea și aprobarea HG nr. 45/2019 privind aprobarea organizării și funcționării Agenției pentru Eficiență Energetică ;</p> <p>Elaborarea și aprobarea Programului de renovare a clădirilor deținute și ocupate de administrația publică 2018-2020 (art. 5 din EED);</p>		<p>Nu este necesar de indicat economiile de energie</p>

		<p>renovarea cl dirilor autorit țiilor administrației publice centrale de specialitate;</p> <p>4. Metodologia pentru determinarea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de părțile obligate;</p> <p>5. Elaborarea și aprobarea sistemului de validare a economiilor de energie;</p> <p>6. Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic;</p> <p>7. Regulamentul cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari;</p> <p>8. Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.</p>		<p>Elaborarea și promovarea Regulamentului privind auditorii energetici și auditul energetic;</p> <p>Elaborarea și promovarea Regulamentului privind efectuarea auditurilor energetice de către întreprinderile mari</p> <p>Elaborarea Strategiei sectoriale pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung 2020-2030;</p> <p>Actualizarea NCM M.01.01:2016 „Performanța energetică a cl dirilor. Cerințe minime de performanță energetică a cl dirilor”.</p> <p>Actualizarea a Metodologiei de calcul al performanței energetice a cl dirilor;</p>		
--	--	--	--	--	--	--

H.4.	Implementarea instrumentului de monitorizare și verificare a economiilor de energie (metoda <i>bottom-up</i>)	<p>1. Adaptarea indicatorilor de monitorizare și verificare (cu utilizarea unui instrument de calcul) pentru Republica Moldova;</p> <p>2. Identificarea surselor de date și colectarea datelor;</p> <p>3. Implementarea sistemului de monitorizare și verificare, care va fi utilizat pentru evaluarea rezultatelor PNAEE pentru perioada anterioară și efectuarea calculului ex-ante pentru următorul PNAEE;</p> <p>4. Dezvoltarea continuă a sistemului de monitorizare și verificare și încorporarea treptată a indicatorilor de performanță <i>bottom-up</i>;</p> <p>5. Dezvoltarea capacității</p>	<p>Z Ministerul Economiei și Infrastructurii;</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică ;</p> <p>Z Programul EU4 Energy (PNUD Moldova).</p> <p>*- Alianța pentru Eficiență Energetică pct.4:</p>	<p>Alianța pentru Eficiență Energetică</p> <p>Alianța pentru Eficiență Energetică în cadrul Proiectului GEF SGP: „Soluții Inteligente de Energie pentru Orașul Eco”. Achiziționarea și instalarea sistemului inteligent de gestionare a energiei și a echipamentelor asociate;</p> <p>Instruire privind transferul de know-how pentru administratorii de clădiri și managerul energetic al Primăriei Cantemir;</p> <p>Atelier pentru APL, manageri de energie, administratorii de clădiri, inclusiv vizite de studiu la obiectele pilot;</p> <p>Achiziționarea de truse educaționale despre gestionarea energiei pentru clasele superioare și elemente demonstrative în domeniile EE / RES pentru expoziții, Zile Energiei și alte evenimente;</p> <p>Atelier pentru profesori și educatori despre eficiența energetică, schimbările climatice și utilizarea RES;</p> <p>Organizarea unei serii de evenimente educaționale pentru copii și studenți;</p> <p>CR Telenești</p> <p>Managerul energetic participă la atelierele de lucru organizate de AEE</p>	890 464 lei	Nu este necesar de indicat economiile de energie
------	--	---	---	--	-------------	--

		instituționale ale Agenția pentru Eficiență Energetică și managerilor energetici raionali, ale furnizorilor de informații.					
H.5.	Promovarea Contractelor de Performanță Energetică la companiile de servicii energetice	<p>1. Revizuirea și/sau modificarea cadrului normativ existent pentru a promova dezvoltarea ESCO;</p> <p>2. Organizarea și desfășurarea campaniilor de sensibilizare care vizează beneficiarii potențiali de servicii energetice, precum și de instruirea furnizorilor potențiali de servicii energetice;</p> <p>3. Sensibilizarea și instruirea autorităților publice locale cu privire la implementarea CPE;</p> <p>4. Inventarierea companiilor cu</p>	<p>Z Ministerul Economiei și Infrastructurii;</p> <p>Z Ministerul Finanțelor (Aspecte de Fiscalitate);</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică ;</p> <p>Z Proiectul „Ora verde durabilă pentru Moldova”, Green Cities – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).</p>	<p>PNUD</p> <p>În anul de raportare Proiectul „Ora verde durabilă pentru Moldova”, Green Cities-PNUD a realizat următoarele acțiuni:</p> <p>Contractarea expertizei internaționale și naționale în vederea Revizuirii și/sau modificarea cadrului normativ existent pentru a promova dezvoltarea ESCO.</p>	PNUD	691.680 MDL	Nu este necesar de indicat economiile de energie

		competențe tehnice i, dup caz, financiare în domeniu, si stabilirea listei prestatorilor de servicii energetice (inclusiv în format electronic i online).				
H.6.	Instruire i formare, inclusiv programe de consultant în domeniul energetic, cercetare, activități de sensibilizare	<p>1. Organizarea i desf urarea de instruirii, evenimente de consolidare a capacit ților cu urm toarele tematici:</p> <ul style="list-style-type: none"> Z eficiența energetic ; Z performanța energetic a cl dirilor; Z auditarea energetic ; Z etichetarea energetic i proiectarea ecologic ; Z serviciile energetice. <p>2. Desf urarea campaniilor de sensibilizare privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> Z economia de energie în cl diri, industrie i alte segmente ale 	<ul style="list-style-type: none"> Z Ministerul Economiei i Infrastructurii; Z Agenția pentru Eficiență Energetic ; Z T1 Z APL de toate nivelele; Z Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale i Mediului; Z Agen iei Na ionale pentru Cercetare i Dezvoltare; Z Institutul de Energetic ; Z GIZ. - *Agenția Elvețian pentru 	<p>ADR Nord</p> <p>Speciali tii ADR Nord au participat în anul 2019 la atelierul de lucru în cadrul CR Edineț, cu tematica: „Etapile practice pentru elaborarea Planului local de acțiuni în domeniul eficienței energetice (PLAEE)” - un seminar axat pe pa i practici i acțiuni care trebuie întreprinse de c tre managerii energetici pentru a elabora PLAEE.</p> <p>Agencia Elvețian pentru Dezvoltare i Cooperare și Agenția Austriac pentru Cooperare i Dezvoltare.</p> <p>Zece localități din Moldova beneficiaz de echipamente de pompare a apei furnizate de UE Lucr rile de instalare a pompelor au început la începutul lunii mai, simultan cu instruirea personalului serviciului de alimentare cu apă i canalizare în ceea ce privește operarea, întreținerea i repararea utilajelor i echipamentelor. Astfel, fiecare specialist are un certificat care confirm capacitatea de a opera și întreține echipamentul</p>	<p>APCSP</p> <p>59,7 mii lei, din resursele bugetare repartizate pentru a.2019 la realizarea subprogramului 58.04, au fost utilizați pentru achiziționarea diferitor instrumente moderne de informare i promovare a imaginii Agenției (ca exemplu: stegulețe cu logo-ul APCSP, drapel cu logo-ul APCSP, suport pentru pliante, stegulețe cu imagine dubl , materiale</p>	Nu este necesar de indicat economiile de energie

		<p>economiei naționale; Z etichetarea energetic ; Z utilizarea energiei din surse regenerabile; Z cogenerarea și alimentarea centralizat cu energie termic . 3. Efectuarea de cercetări în domeniul eficienței energetice.</p>	<p>Dezvoltare și Cooperare Agenția Austriac pentru Cooperare și Dezvoltare.</p>	<p>instalat. La 3 gr dințe sunt instalate baterii solare(3,3kW) pentru încălzirea apei menajere. În r-nul Edineț activează 11 instalații eoliene cu capacitatea de 12,46MWt</p> <p>APCSP</p> <p>Pe parcursul anului 2019, s-au organizat 5 campanii de informare cu abordarea domeniului eficiența energetic din care, în cadrul a 3 campanii a fost acordat consultanță, cu privire la etichetarea energetic a produselor cu impact energetic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Consum responsabil, alege inteligent!"; - „Produse smart de încredere”; - „Produse second-hand riscuri și consecințe ” (produse electrocasnice). <p>Totodată, au fost organizate 3 evenimente tematice de amploare în scop de informare și promovare a utilizării echipamentelor cu impact energetic, inclusiv în ceea ce privește etichetarea energetic a acestora.</p> <ul style="list-style-type: none"> - evenimentul consacrat Zilei Mondiale a Protecției Drepturilor Consumatorilor; - evenimentul Orașul European 2019, organizat în orașul Chișinău; - evenimentul de promovare a imaginii și activității Agenției, cu genericul „Ziua ușilor deschise”. <p>Astfel, au fost informate 3025 persoane, difuzate 7225 exemplare de materiale informaționale și promoționale, din care 5170 exemplare de pliante</p>	<p>informaționale și promoționale în asortiment), inclusiv pentru desfășurarea evenimentelor ”Ziua mondială a protecției drepturilor consumatorului” și „Ziua ușilor deschise”.</p>	
--	--	--	---	--	---	--

			<p>tematice, care au avut un impact pozitiv asupra persoanelor informate.</p> <p>Agencia Național pentru Cercetare și Dezvoltare</p> <p>1.pct.– <u>8 activități organizate și desfășurate:</u> <u>Eveniment dedicat domeniului energiei:</u> 1.1 La 16 iulie 2019 în incinta Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD) fost organizat evenimentul “EU Sustainable Energy Week. Supporting EaP cluster and EU cluster organization” în cadrul proiectului H2020 „STI International Cooperation Network for Eastern Partnership Countries – PLUS” (www.eap-plus.eu), având ca obiective susținerea clusterelor în domeniul energiei și biomasei. Au participat: NGO Bioenergy of R.Moldova; Innovative Cluster in the field of Biomass Green Energy of Romania; Enterprise Europe Network, Rețeaua Punctelor Naționale de Contact în programul Orizont 2020, alți reprezentanți ai clusterelor, autorităților publice centrale și locale, întreprinderilor, organizațiilor de cercetare și organizațiilor non-guvernamentale. <u>Evenimente, dedicate unui context mai extins multe-disciplinar, cu participarea reprezentanților domeniului energetic:</u> 1.2 La 14 martie 2019, evenimentul „S pe mână de informare privind Programul H2020 (InfoWeek/2019 – H2020)”. Academia de Studii Economice din Moldova. Prezentarea Apelurilor la propunerile de proiecte pentru Configurația „Secure, clear and efficient energy” al Programului Orizont 2020.</p>		
--	--	--	--	--	--

				<p>1.3 La 21 martie 2019, „Zi de informare privind participarea în Programul Orizont 2020” în cadrul Seminarului Științific al Institutului de Fizic Aplicat . Prezentarea Apelurilor la propunerile de proiecte pentru Configurația „Secure, clear and efficient energy” al Programului Orizont 2020.</p> <p>1.4 La 23 aprilie 2019, evenimentul „Consultație public de informare privind participarea în Programul Orizont 2020”, la Universitatea Agrar de Stat din Moldova, în cadrul a căreia au fost prezentate „Apelurile din domeniul Energie și Transport” la Programul Orizont 2020.</p> <p>1.5 La 09 iulie 2019, „Roadshow “Supporting Innovative Small and Medium Enterprises. New instruments for SMEs”, organizat în colaborare cu Rețeaua de Transfer Tehnologic a Moldovei (RTTM), Enterprise Europe Network (EEN) și Rețeaua PRAXI din Grecia”;</p> <p>1.6 La 10 iulie 2019, participare în Comisia de examinare a Proiectelor prezentate de absolvenții Programul EUREM pentru Manageri Energetici Europeni, program finanțat de către GIZ Moldova, Proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”, (a participat Punctul Național de Contact în domeniul energiei la Programul Orizont 2020);</p> <p>1.7 La 23 august 2019, coala de var “Discover EU Programme Horizon 2020 in Open Air”, eveniment dedicat familiarizării cu regulile de participare în Programul Orizont 2020.</p> <p>1.8 Organizarea Atelierului „Proposal Writing Camp” dedicat instruirii pentru participare în Programul Orizont 2020 cu invitarea experților de la Centrul de Facilitare a Cooperării Internaționale a CE, la care au participat și reprezentanți din domeniul energetic.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>2. Desfășurarea campaniilor de sensibilizare... 9 <u>activități.</u></p> <p>2.1 La 11 mai 2019, Orașului European dedicat celebrării Zilei Europei, eveniment organizat de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, Grădina Publică „Ștefan cel Mare și Sfânt”, Chișinău. Prezentarea informațiilor despre tematicile de cercetare în domeniul energiei la nivel European și realizările științifice recente.</p> <p>2.2 La 18 mai 2019 la evenimentul dedicat sărbătorii Zilei Europei, organizat de Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, oraș Cahul. Prezentarea informațiilor despre tematicile de cercetare în domeniul energiei la nivel European și realizările științifice recente.</p> <p>2.3 La 25 septembrie 2019 participare la Prima conferință din seria „Abordare Regională : Parteneri în energie - expertiză globală, oportunități locale”. Hotel Bristol, din Chișinău.</p> <p>2.4 La 03 octombrie 2019 participare la Primul Atelier din cele 5 pentru evaluarea implementării a 20 de livrabile către 2020 în cadrul Parteneriatului Estic. I parte - „Protecția Mediului și Schimbări Climatice”. A II-a Parte „Securitatea Energetică și Eficiența Energetică”. Proiectul UE „Asistență Tehnică pentru susținerea dezvoltării Organizațiilor Societății Civile din R. Moldova”;</p> <p>2.5 La 10 octombrie 2019, completarea Chestionarului cu întrebări generice pentru Cercetare, Inovare, Energie și Schimbări climatice la situația implementării activităților în cadrul Parteneriatului Estic la publicarea I versiuni a documentului „Joint communication to the European Parliament, European Council, European Economic and Social Committee and</p>		
--	--	--	--	--	--	--

			<p>the Committee of the regions Eastern Partnership policy beyond 2020”;</p> <p>2.6 ANCD în calitate de Co-organizator și participant la „The 12-th International Conference and Exhibition on Electromechanical and Energy Systems. SIELMEN2019”. Craiova 9 Oct. Chi in u 10,11 Oct. 2019, Faculty of Power and Electrical Engineering, TUM, Moldova; Faculty of Electrical Engineering, Craiova, România; Faculty of Electrical Engineering, Iasi, România. Centrul TekWill.</p> <p>2.7 La 17 octombrie 2019, participare la Conferința Internațional Zilele Academiei de Științe Tehnice din România cu genericul „Creativitatea în dezvoltarea Societ ții Cunoașterii”, Secția Energie și Protecția mediului, eveniment organizat de Academia de Științe Tehnice din România și Filiala Chi in u, UTM.</p> <p>2.8 La 25 octombrie 2019, participare la Atelierul organizat la Universitatea de Stat Alecu Russo din B lți pentru prezentarea studiului „Oportunit ți și bariere pentru dezvoltarea sistemului de înc lzure centralizat din B lți”, colaborând cu Institutul de Energetic la elaborarea studiului.</p> <p>2.9 Participare în emisiunea Obiectiv comun cu genericul „Tranziția în domeniul energetic”, 31 octombrie 2019, difuzat la ora 17:00-18:00, Postul TVR Moldova;</p> <p>Pe pagina web http://ancd.gov.md au fost publicate <u>11 anunțuri/comunicate</u> referitor la activitatea de cercetare și inovare în domeniul energetic.</p> <p>3. Efectuarea de cercetări în domeniul eficienței energetice.</p> <p><u>ANCD, ca autoritate publică centrală, ce implementează politica R. Moldova în domeniul cercetării, inovării și dezvoltării, în perioada anului 2019 a asigurat finanțarea următoarelor proiecte la</u></p>	
--	--	--	--	--

			<p><u>Direcția strategic „Eficiență energetică și valorificarea surselor regenerabile de energie”:</u></p> <p>3.1 Proiect din cadrul concursului comun al proiectelor de cercetare moldo-belaruse (2019-2020) – 1 proiect;</p> <p>3.2 Proiect „Organizarea manifestărilor științifice internaționale” – 1 proiect;</p> <p>3.3 Programul Inițiative comune de cercetare – dezvoltare STCU (Science and Technology Center in Ukraine) în anii – 1 proiect;</p> <p>3.4 Proiecte Concurs comun între Academia de Științe a Moldovei (AȘM) și Consiliul Național pentru Cercetare din Italia (CNCI) – 1 proiect;</p> <p>3.5 Concurs „Bonus European pentru participare în Programul Orizont 2020” – 2 proiecte;</p> <p>3.6 Proiect de Transfer Tehnologic finanțat în 2019 – 1 proiect.</p> <p>3.7 În perioada septembrie – decembrie 2019 ANCD a organizat Concursul proiectelor de cercetare și inovare în cadrul „Program de Stat” 2020-2023. La direcția strategică „Energie sigură, curată și eficientă” au câștigat 2 proiecte (IE și UTM), care vor fi finanțate în perioada 2020-2023.</p> <p>Pe dimensiunea cooperare internațională a domeniilor de cercetare, inovare și dezvoltare:</p> <p>3.8 ANCD exercită menținerea și gestionarea activității Rețelei Punctelor Naționale de Contact (PNC) și a grupului de Reprezentanți Oficiali (RO) și Experți Naționali (EN) în Programul Orizont 2020 la Configurația „Secure, clean and efficient energy” în componența care activează : 1 persoană – PNC; 1 persoană – RO și 1 persoană – EN;</p> <p>3.9 PNC pentru „Secure, clean and efficient energy” la Orizont 2020 în anul 2019 a oferit <u>6 consultații</u> la scrierea propunerilor de proiecte la</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Orizont 2020, a participat cu prezent ri la <u>8 evenimente</u> de instruire i sensibilizare;</p> <p>3.10 RO i EN au participat la lucr rile a <u>2 sedinte</u> ale Comitetului de Program al Direcției pentru Cercetare i Inovare a Comisiei Europene în cadrul Programului Orizont 2020, Bruxelles, Belgia.</p> <p>Institutul de Energetic</p> <p>Elaborarea studiului privind <i>Barierele i oportunit țile de dezvoltare a SACET din mun. B lți</i>. Prezentarea studiului în cadrul mesei rotunde din mun. B lți la data de 25/10/2019;</p> <p>2. Participarea colaboratorilor Institutului, ca formatori la cursurile de instruire a angajaților Termoelectrica SA privind Sistemul de Management Energetic ISO50001;</p> <p>3. Participarea colaboratorilor Institutului la cursurile de instruire EUREM pentru experții în domeniul energetic, în cooperare cu CCI;</p> <p>4.Participarea Institutului la elaborarea scenariilor de dezvoltare a sectorului energetic pe termen lung, pentru MEI, prin proiectul TIMES-Moldova, în parteneriat cu proiectul UE în Moldova – STARS;</p> <p>5.Participarea colaboratorilor institutului la elaborarea programului de instruire a auditorilor energetici, în conformitate cu prevederile Legii139/2018 privind eficiența energetic ;</p>	
--	--	--	---	--

			<p>6.Participarea colaboratorilor institutului în calitate de formatori la instruirile organizate de CFCEECP al UTM privind managementul proiectelor de eficient energetic în sectorul cl dirilor publice.</p> <p>CR Soroca</p> <p>Este utilizat energia din surse regenerabil la încălzirea în perioada rece a anului la Spitalul Raional Soroca, Liceul Teoretic Visoca, școală primară -gr din Ț Niorcani.</p> <p>CR Telenești</p> <p>CR dispune de date complete despre cl dirile publice din raion, cu informația în domeniu performanței energetice.</p> <p>În raion funcționează 6 cazangerii care utilizează surse de energie regenerabil .</p> <p>CR Fetești</p> <p>Persoana responsabil de executarea atribuțiilor de manager energetic a participat la toate instruirile organizate de AEE.</p> <p>- În cadrul întrunirilor cu primarii APL de nivelul I au fost informați despre posibilele economii de</p>	
--	--	--	--	--

			<p>energie în clădiri, după implementarea proiectelor de eficiență energetică .</p> <p>CR Briceni</p> <p>La solicitarea Consiliului raional în să petrecut un seminar de instruire privind promovarea proiectelor naționale privind reabilitarea sistemelor de iluminat stradal în localitățile rurale din Moldova, măsurile de eficiență energetică prin izolarea termică a clădirilor și au fost informați despre prevederile Legii 139/2018 privind eficiența energetică ; la care au participat toți primarii din raion și specialiști din cadrul Consiliului raional.</p> <p>CR Cantemir</p> <p>Desfășurarea anuală în gimnazii, licee și grupele preșcolare din grădinițele acțiunilor cu tematica: Ziua Energiei, Ora planetei, Ziua Mediului, Ziua fără automobil.</p> <p>CR Ialomița</p> <p>Au fost organizate ședințe de lucru și seminare cu specialiștii primărilor din raion referitor la întrebările ce țin de activități și măsuri în domeniul eficienței energetice</p>		
--	--	--	--	--	--

				<p>CR C u eni</p> <p>Seminar regional: PLAEE-Instrument eficient pentru planificarea i atragerea finanț rii pentru implementarea proiectelor de EE în municipalit ți 26.02 2019,AEE,mun.Chi in u</p> <p>Seminar regional: Pa i practici pentru elaborarea Planurilor locale de acțiune privind eficiența energetic (PLAEE)21.06.2019, ADR Sud, or. Cimi lia</p> <p>CR Leova</p> <p>Participarea la instruii, sesiunea de informare organizate de AEE.</p> <p>CR Nisporeni</p> <p>Sa-u desf urat companii de sensibilizare privind economia de energie în cl dirile publice i utilizarea energiei din surse regenerabile.</p> <p>CR Ocnia</p> <p>Participarea la instruii, seminar ANRE-2</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>CR tefan Vod</p> <p>Pe parcursul anului 2019 acțiuni de nivel raional și local cu referință la organizarea și desfășurarea de instruiți, evenimente de consolidare a capacităților, a campaniilor de sensibilizare cu accent pe domeniul eficiență energetică, practic, nu au fost realizate, excepție fiind 2 seminare organizate de Camera de Comerț și Industrie a Moldovei în contextul implementării DCTFA.</p> <p>Primăria mun. Chișinău</p> <p>Nu au fost organizate în anul precedent instruiți din lipsa cadrelor și lipsei alocărilor financiare planificate.</p>		
H.7.	<p>Elaborarea auditurilor energetice de către companiile mari</p>	<p>1. Aprobarea cadrului normativ secundar aferent obligației întreprinderilor mari de a efectua audituri energetice (Regulamentul cu privire la efectuarea auditului energetic de către întreprinderile mari);</p> <p>2. Stabilirea listei întreprinderilor mari care cad sub</p>	<p>Z Ministerul Economiei și Infrastructurii;</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică.</p>			<p>Nu este necesar de indicat economiile de energie</p>

		<p>incidența obligației de efectuare a auditurilor energetice;</p> <p>3. Notificarea companiilor mari cu privire la obligația de efectuare a auditurilor energetice mari;</p> <p>4. Promovarea în rândul întreprinderilor mari a instrumentelor de finanțare disponibile în domeniul eficienței energetice, precum și a principiilor managementului energetic.</p>				
H.8.	Evaluarea potențialului de eficiență energetică al rețelelor electrice	Elaborarea unei analize de evaluare a potențialului de eficiență energetică din sectorul de transport și de distribuție a energiei electrice	<p>Z Operatorii de sistem din domeniul electroenergetic (RED Nord, Premier Energy, Moldelectrica IS);</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică ;</p>	<p>Moldelectrica IS</p> <p>Elaborarea, aprobarea și implementarea propriilor programe de eficiență energetică de către ÎS „Moldelectrica” este în proces continuu de realizare.</p> <p>Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A</p> <p>Pentru a fi asigurată continuitatea în alimentarea cu energie electrică, anual se execută lucrări investiționale în infrastructura energetică a RED, cu</p>		Nu este necesar de indicat economiile de energie

			<p>recuperarea ulterioară a investițiilor efectuate prin tariful de distribuție aprobat de ANRE.</p> <p>În particular:</p> <p>Acțiuni în domeniul exploatarea rețelelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitorizarea gradului de încărcare a transformatoarelor de putere; - Schimbarea transformatoarelor MT/JT subdimensionate din posturile de transformare existente; - Trecerea la nivelul de tensiune 10 kV a rețelelor electrice care operează în prezent la 6 kV; - Înlocuirea rețelelor de JT cu conductoare neizolate cu rețele cu conductor torsadat și modernizarea bransamentelor la consumatorii racordați la rețeaua nouă ; - Monitorizarea gradului de încărcare și nivelului în rețelele electrice de distribuție și analiza rezultatelor obținute; - Realizarea măsurilor de simetrizare a sarcinilor în rețele electrice de distribuție de JT.; - Optimizarea schemelor de funcționare în special pe medie și joasă tensiune pentru reducerea consumului propriu tehnologic, prin menținerea siguranței în alimentare a consumatorilor. <p>Diminuarea posibilităților de consum fraudulos a energiei electrice, prin scoaterea echipamentului de măsurare din spațiile consumatorului</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lucrări de centralizare în edificii și blocuri locative cu reînnoirea rețelelor interne; - Întocmirea bilanșului energetic la nivel de zonă, localitate, posturi de transformare, pentru identificarea zonelor cu pierderi mari; 	
--	--	--	---	--

				<p>- Utilizarea sigiliilor cu grad înalt de protecție contra intervențiilor. Campanii de depistare a consumatorilor frauduloși de energie electrică .</p> <p>Acțiuni de măsurare a energiei electrice</p> <p>- Modernizarea sistemelor de contorizare, introducându-se pe scară largă contoare electronice cu precizie mai înaltă de măsurare;</p> <p>- Implementarea citirii la distanță a contoarelor electronice la consumatorii mari.</p>		
H.9.	<p>Evaluarea potențialului de eficiență energetică al rețelelor de gaze naturale</p>	<p>Elaborarea unei analize de evaluare a potențialului de eficiență energetică din sectorul transport și distribuție a gazelor naturale</p>	<p>Z Operatorii de sistem din domeniul gazelor naturale (Moldova Gaz, Chișinău Gaz, Companiile raionale de distribuție a gazelor naturale);</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică .</p>	<p>SA "Moldovagaz"</p> <p>Pe direcția realizării prevederilor art.30 alin.13 din Legea 139/2018 cu privire la eficiența energetică , în anul 2019 operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale afiliați la SA "Moldovagaz" sunt la etapa identificării unor măsuri concrete și investiții necesare pentru îmbunătățirea eficienței energetice la rețelele de gaze naturale.</p>		<p>Nu este necesar de indicat economiile de energie</p>
Măsuri în sectorul Construcțiilor						
B.1.	<p>Elaborarea cadrului normativ cu privire la performanța energetică a clădirilor</p>	<p>Elaborarea (după caz, actualizarea și ajustarea) și aprobarea cadrului juridic secundar aferent Legii nr.128/2014 privind</p>	<p>Z Ministerul Economiei și Infrastructurii;</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică ;</p>	<p>MEI</p> <p>Ministerul Economiei și Infrastructurii a promovat Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate 2018-2020, HG 372/2020 .</p>		<p>Nu este necesar de indicat economiile de energie</p>

	<p>performanța energetică a cl dirilor:</p> <p>Z Metodologia de calcul al performanței energetice a cl dirilor;</p> <p>Z Regulamentul privind inspecția periodică a sistemelor de încălzire și de climatizare a aerului și raportarea periodică ;</p> <p>Z Metodologia de calcul al nivelurilor optime din punctul de vedere al costului;</p> <p>Z Cerințele minime de performanță energetică a cl dirilor și sistemelor tehnice ale cl dirilor;</p> <p>Z Planul de acțiuni cu privire la</p>	<p>Z Programul EU4Energy, componenta „Governance”, PNUD Moldova;</p>	<p>La moment, inventarul cl dirilor administrației publice centrale (CGBSI) conține 215 cl diri cu suprafața total utilă declarată în valoare de 426 056 m2. Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea cl dirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate prevede reabilitarea a două cl diri prioritare cu suprafață utilă totală de 10 086 m2 , ceea ce va duce la îndeplinirea obligației anuale stabilite conform articolului 14 din legea nr. 139/2018 privind eficiența energetică . Investițiile totale pentru primul program sunt evaluate în sumă de 37 950 857 milioane lei (aproximativ 1,96 M EUR).</p>		
--	---	--	--	--	--

		<p>cl dirile cu consum de energie aproape egal cu zero (care ar include i definiția de cl diri cu consum de energie aproape egal cu zero);</p> <p>Z Planul național pentru creșterea numărului de cl dirilor cu consum de energie este aproape egal cu zero;</p> <p>Z Strategia de renovare a cl dirilor (conform cerințelor prevăzute în articolul 4 din Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică și Legea nr.139/2018 cu privire la</p>				
--	--	--	--	--	--	--

		eficiența energetică).				
B.2.	Îmbunătățirea eficienței energetice în blocurile rezidențiale	<p>1. Implementarea schemei de obligații de eficiență energetică prin colectarea resurselor financiare și sprijinirea m surilor de eficientizare a consumului de resurse energetice în sectorul rezidențial;</p> <p>2. Finanțarea m surilor de eficiență energetică în sectorul rezidențial în cadrul programelor și inițiativelor dezvoltate cu suportul partenerilor de dezvoltare;</p> <p>3. Purtarea unui dialog activ cu donatorii și partenerii de dezvoltare în vederea atragerii de resurse financiare necesare finanțării proiectelor de</p>	<p>Z S.A.,Termoelectrica” - Proiectul de îmbunătățirea eficienței sectorului de alimentare centralizat cu energie termică din mun. Chișinău;</p> <p>Z S.A.,CET-Nord” - Proiectul de îmbunătățirea eficienței sectorului de alimentare centralizat cu energie termică din mun. Bălți;</p> <p>Z Primăria mun. Chișinău – Proiectul îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile publice și rezidențiale din mun. Chișinău (proiect finanțat din resursele Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare,</p>	<p>SA „CET-Nord”</p> <p>În cadrul proiectului-pilot implementat de SA „CET-Nord” în blocurile din străzile Suceava 14A și Pavel Boțu 87, a fost modernizat sistemul de alimentare cu energie termică a blocului și restabilit sistemul de alimentare cu apă caldă menajeră. Cu scopul asigurării confortului termic pentru locatarii blocului și posibilității reglării consumului de agent termic, proiectul prevede o schemă modernă de distribuție pe orizontală, cu conectarea separată a apartamentelor la sistemul de încălzire și alimentare cu apă caldă prin nodul de distribuție situat pe scara blocului care prevede și contorizarea fiecărui apartament. După implementarea proiectului pilot, consumurile de energie termică la consumatori au scăzut cu circa 25%.</p> <p>TERMOELECTRICA S.A.</p> <p>CI.6 Furnizarea și instalarea punctelor termice individuale și reconstrucția rețelelor termice aferente: Lot 1 regiunea CT Vest și Lot 2 regiunea CT Sud.</p> <p>Perioada de implementare: 30/12/2016 – 15/10/2018 (114,422,432 lei)</p>	<p>TERMOELECTRICA S.A.</p> <p>CI.6 114,422,432 lei</p> <p>CI.10 40,007,815 lei</p> <p>BERD</p> <p>Deconturile cumulate realizate în cadrul Proiectului de încălzire raional Bălți se ridică la 10,7 milioane EUR, incluzând 7,0 milioane EUR – deconturi de împrumuturi, 3,0 milioane EUR - debursări de subvenții ale E5P și 0,7 milioane EUR- subvenții FSS.</p>	<p>SA „CET-Nord”</p> <p>415000</p> <p>TERMOELECTRICA S.A.</p> <p>CI.6</p> <p>2,213,751</p> <p>Aceste economii au fost calculate ca valoare medie pentru sezonul de încălzire 2017-2018, 2018-2019 și 2019-2020 în baza consumurilor reale după implementarea și consumurilor până la implementare calculate în baza regresiei liniare</p> <p>CI.10</p> <p>1,671,141</p> <p>Aceste economii au fost calculate</p>

	<p>eficiență energetică în sectorul rezidențial;</p> <p>4. Efectuarea de analize dedicate în vederea stabilirii oportunității de introducere a unor facilități fiscale pentru susținerea implementării proiectelor de eficiență energetică în sectorul rezidențial care ar putea lua forma reducerilor de taxe, a deducerilor fiscale pentru modernizarea energetică, aplicarea unor cote reduse a TVA pentru lucrările de termoizolare, renovare;</p> <p>5. Promovarea subiectului performanței energetice a clădirilor rezidențiale în rândul instituțiilor financiare locale prin</p>	<p>Banca Europeană de Investiții și Fondul ESP);</p> <p>Z PNUD Moldova – Proiectul „Orașe verzi durabile pentru Moldova” (Green Cities);</p> <p>Z Unitățile de Implementare a Proiectelor (GIZ, USAID, Convenția Primarilor, PNUD Moldova);</p> <p>Z Ministerul Economiei și Infrastructurii;</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică.</p>	<p>CI.10 Furnizarea și instalarea punctelor termice individuale și reconstrucția rețelelor termice aferente (120 PTI) în blocuri rezidențiale.</p> <p>Perioada de implementare: 08/02/2019 – 07/03/2020 (40,007,815 lei)</p> <p>BERD</p> <p>La 6 noiembrie 2019, Proiectul de încalzire a Raionului Bălți a fost lansat oficial în orașul Bălți, cu participarea autorităților locale și centrale, dar și cu participarea finanțatorilor, inclusiv a colaboratorilor ESP.</p> <p>În urma finalizării proiectului, compania este în măsură să ofere servicii de încălzire municipale îmbunătățite pentru peste 100.000 de persoane care locuiesc în orașul Bălți prin următoarele îmbunătățiri:</p> <p>-Instalarea a patru unități combinate pe bază de căldură și putere pe bază de motor natural (capacitate electrică totală de 13,4MWe și capacitate termică de 12,5 MWth)</p> <p>-Reabilitarea sistemului de producere a căldurii, inclusiv înlocuirea mai multor pompe și ventilatoare și instalarea convertoarelor de frecvență</p>		<p>pentru sezonul de încălzire 2019-2020 în baza consumurilor reale după implementarea consumurilor până la implementare calculate în baza regresiei liniare</p>
--	--	---	---	--	--

		<p>facilitarea deciziilor acestora cu privire la oferirea împrumuturilor bancare cu rata dobânzii redus , în condiții preferențiale, împrumuturi cu dobânda zero etc.</p>		<p>-Instalarea a 169 de stații individuale de încălzire în 130 de cldiri rezidențiale</p> <p>-Conversia unui cazan cu cildur cu cildur numai la biomas , cu o capacitate termic total de 650kW</p> <p>În urma implementării cu succes a proiectelor de mai sus, Compania își îndreaptă acum atenția asupra îmbunătățirii eficienței și funcționării infrastructurii de transport și distribuției a cildurii și a sistemelor la nivel de cldiri. În prezent este evaluat un proiect de continuare.</p> <p>Nu se aplică pentru această secțiune (Primăria mun. Chișinău – Proiectul îmbunătățirea EE), deoarece proiectul cldirilor din Chișinău își propune să îmbunătățească eficiența energetică a cldirilor publice ale orașului, cum ar fi colii, grădinițe sau spitale, nu cldirile rezidențiale.</p> <p>Primăria mun. Chișinău</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lipsa unui cadru instituțional de colaborare cu SA Termoelectrica. 2. Actualmente, nu au fost efectuate investiții în cadrul sectorului rezidențial, atât din lipsa existenței unei subdiviziuni a PMC, responsabile de acesta cât și din lipsa mijloacelor financiare disponibile. 3. Există un dialog strâns cu partenerii de dezvoltare BERD/BEI, în vederea multiplicării proiectului existent de EE a 23 instituții publice, care vine să servească drept model de multiplicare ulterioară 		
--	--	---	--	---	--	--

			<p>pentru fondul rezidențial multietajat, vechi de pe teritoriul mun.Chi in u.</p> <p>4.Un asemenea scenariu, privind facilitarea deciziilor locale cu privire la oferirea împrumuturilor bancare cu rata dobânzii redus , în condiții preferențiale, împrumuturi cu dobânda zero – va putea fi pus pe masa de discuții doar după consolidarea capacităților inter-instituționale a noii Direcții generale, ce urmează a fi creat .</p> <p>PNUD</p> <p>În anul de raportare Proiectul „Ora e verzi durabile pentru Moldova,, Green Cities-PNUD a realizat următoarele acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Purtarea unui dialog activ cu donatorii și partenerii de dezvoltare în vederea atragerii de resurse financiare necesare finanțării proiectelor de eficiență energetică în sectorul rezidențial. - Astfel, pentru anul 2020 urmează a fi implementate un proiect de eficientizare a consumului de energie în sector rezidențial, de comun cu SA „Termoelectrica,, și Proiectul „Ora e verzi durabile pentru Moldova,, (Green Cities) și Asociație de locatari. <p>MEI</p> <p>Economiile de energie realizate prin schemele naționale de obligații de eficiență energetică menționate la articolul 7 alineatul (1) din EED sau</p>	<p>PNUD</p> <p>Aproximativ 3.500.000 (pentru anul 2020)</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>prin m surile alternative adoptate în aplicarea articolului 7 alineatul (9)</p> <p>În ceea ce prive te SOEE i economiile de energie care trebuie realizate în temeiul art. 7 din Directiva privind eficiența energetic , Ministerul Economiei i Infrastructurii, a notificat obiectivul cumulativ pân în anul 2020 de 27,51 mii tep sau 36,68 mii tep , f r a utiliza scuti r ile în valoare de 25% stabilite în conformitate cu art. 8 alin. (5) din Legea cu privire la Eficiența Energetic nr. 139/2018.</p> <p>Analiza efectuat de MEI a ar tat c în prezent exist numeroase inițiative în curs de implementare i dezvoltare (proiecte și programe care finanțeaz implementarea proiectelor de eficienț energetic în cl diri publice, rezidențiale, industrie, sectorul energetic etc.) care contribuie la ținta stabilit de autorit țile naționale, ca m suri alternative i, implicit, reducerea necesit ții operaționaliz rii SOEE (cel puțin pân în 2020). Astfel, din economiile preconizate notificate de 28,87 ktoe , 0% vor fi livrate de c tre p r țile obligate și 100% prin m suri alternative de politici.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

M suri în sectorul Public

P.1.	Îmbun t ire a eficien ei energetice în sectorul construc iilor publice	1.Stabilirea instrumentelor de finanțare și a altor m suri de politic în domeniul eficienței energetice la care ar putea apela/aplica	Z ADR Nord; Z ADR Centru; Z ADR Sud - Proiecte de eficienț energetic	ADR Nord A fost implementat 1 proiect investițional în domeniul eficienței energetice în cl dirile publice, din sursele FNDR. Ca rezultat al implement rii acestui proiect a fost reabilitat prin m suri de eficienț energetic 1 cl dire public Centrul de	*- Alianța pentru Eficienț Energetic 18558384	*- Alianța pentru Eficienț Energetic 1516000
------	--	---	--	--	---	--

	<p>dețin torii i/sau utilizatorii cl dirilor publice;</p> <p>2. Identificarea cl dirilor deținute i/sau ocupate de autorit țile și instituțiile publice cu cel mai mare potențial de eficienț energetic (sau care corespund criteriilor stabilite în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte);</p> <p>3. Implementarea m surilor de eficienț energetic în cadrul cl dirilor identificate.</p>	<p>finanțate din mijloacele financiare ale Fondului Național pentruDezvoltare Regional ;</p> <p>Z S.A.,Termoelectrica” - Proiectul de îmbun t ire a eficien ei sectorului de alimentare centralizat cu energie termic din mun. Chi in u;</p> <p>Z S.A. „CET-Nord” - Proiectul de îmbun t ire a eficien ei sectorului de alimentare centralizat cu energie termic din mun. B lți;</p> <p>Z Prim ria mun. Chi in u – Proiectul îmbun t țirea eficienței energetice în cl dirile publice i rezidențiale din mun. Chi in u (proiect finanțat</p>	<p>s n tate Edineț. Lucr rile de construcție-montaj în cadrul proiectului respectiv au fost recepționate, iar costurile investiționale urmeaz a fi transmise c tre beneficiarul proiectului Consiliului Raional Edineț.</p> <p>De asemenea, ADR Nord, în anul 2019 a continuat implementarea a 2 proiecte pe domeniul EE a cl dirilor publice, finanțate din sursele UE prin intermediul GIZ: „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic «Dimitrie Cantemir» din municipiul B lți” i „Sporirea eficienței energetice a Gimnaziului «Iurie Boghiu» din satul Fl mânzeni” raionul Sîngerei. În cadrul acestor 2 proiecte au fost realizate 2 proiecte tehnice care au fost recepționate și ulterior transmise c tre beneficiari. În anul 2020 urmeaz implementarea propriu - zis a proiectelor menționate.</p> <p>Se estimeaz c , în rezultatul implement rii proiectului de la Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir” din B lți, consumul anual normat de energie în instituția de înv ț mânt se va reduce cu 547 MWh, iar emisiile anuale normate de CO2 - cu 125 tone. În urma implement rii proiectului de la Gimnaziul „Iurie Boghiu” din Fl mânzeni, consumul anual normat de energie la gimnaziu se va reduce, estimativ, cu 552 MWh, iar emisiile anuale normate de CO2 - cu 118 tone.</p> <p>MECC</p>	<p>FISM pct.3</p> <p>54400333</p> <p>UTA G G UZIA</p> <p>954,497 1539,656 1006,413 6102,013 11950,614 1788,579 612,48 491,164</p> <p>Spitalul raional Cantemir</p> <p><u>12mln816.954,22</u> <u>lei –</u></p> <p>finalizat</p> <p>19.05.2020</p> <p>CR old ne ti</p>	<p>FISM pct.3</p> <p>Coliba 2813343 Tîrnova 282875 Domulgeni 843275 Iurceni 613533 Sîngerei 1507125 Ungheni 7479608 Orhei 4338034 Glodeni 2709980 tefan Vod 2302828 Total: 22890601</p> <p>Spitalul raional Cantemir</p> <p>1 085 014 kW/an Estimativ</p> <p>BEI</p> <p>Economiile de CO2 sunt estimate la 2800 tone / an.</p>
--	--	--	---	---	---

			<p>din resursele Banca European pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Banca European de Investiții și Fondul E5P);</p> <p>Z PNUD Moldova – Proiectul „Ora e verzi durabile pentru Moldova” (Green Cities);</p> <p>Z Unit țile de Implementare a Proiectelor (GIZ, USAID, Convenția Primarilor, PNUD Moldova);</p> <p>Z Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - Proiectul Bncii Mondiale de îmbunătățire a învățământului în Republica Moldova;</p> <p>Z Fondul de Investiții sociale din Moldova FISM;</p>	<p>Acțiuni în proces de realizare.</p> <p>În anul 2019 a continuat implementarea Proiectului „Reforma Învățământului în Moldova” (PRIM), gestionat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și finanțat de Banca Mondială. Colile de circumscripție renovate în cadrul PRIM sunt pregătite pentru a face față tuturor provocărilor, inclusiv și în domeniul eficienței energetice. Lucrările de renovare a acestora continuă pe 11 ani, iar până la începerea noului an de studii vor fi reconstruite alte 6 instituții de învățământ general. Procesul de renovare a colilor este monitorizat de Instituția Publică „Fondul de Investiții Sociale din Moldova”.</p> <p>PRIM este un împrumut investițional, finanțat de Banca Mondială. Proiectul este implementat în perioada aprilie 2013 – iunie 2020. În cadrul PRIM, au fost preconizate un șir de acțiuni, inclusiv și reabilitarea infrastructurii școlilor de circumscripție și dotarea lor conform standardelor de asigurare a calității, elaborate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, astfel incluzând și m suri de eficiență energetică în cadrul clădirilor instituțiilor.</p> <p>SA „CET-Nord”</p> <p>A fost elaborat și transmis raportul solicitat de către primăria mun. Bălți cu privire la strategia dezvoltării mun. Bălți, în care a fost specificat principalele probleme și acțiunile care trebuie</p>	<p>4200 mii lei,</p> <p>4600 mii lei,</p> <p>2400 mii lei, 1700 mii lei, 2100 mii lei,</p> <p>4200 mii lei,</p> <p>2300 mii lei.</p> <p>Alte cheltuieli (pentru instituțiile de învățământ și grădinițe de copii) – 8200 mii lei.</p> <p>Finanțatorii: FEE, GIZ, PNUD, CRold ne ti, ADR Centru, Consiliile locale</p> <p>CR C u eni</p> <p>300,0 mii lei</p> <p>2000,0 mii lei</p> <p>1400,0 mii lei</p>	
--	--	--	---	---	---	--

			<p>Z APL de toate nivelele;</p> <p>Z Agenția pentru Eficient Energetic ;</p> <p>Z *- Alianța pentru Eficient Energetic</p>	<p>întreprinse în vederea eficientizării energetice a sectorului public.</p> <p>CR Edineț - 2 blocuri la Spitalul raional izolate termic; Centrul de S n tate Public or.Edineț(4 blocuri)-izolate termic. Sau identificat 6 cl diri din sectorul public pentru propuneri de proiect de eficientizare energetic .</p> <p>CR Telene ti</p> <p>Sunt elaborate propuneri de proiect privind eficiența energetic a cl dirilor publice.</p> <p>* Alianța pentru Eficient Energetic în parteneriat cu Prim aria or. Cantemir în cadrul Proiectului CoMDeP UE: „Reabilitarea termic a cl dirilor educaționale din Cantemir–CanTREB” pct.3: Izolarea termic a anvelopei cl dirilor a 4 instituții de învățământ: Gimnaziul „Mihai Eminescu”, Liceul „Dimitrie Cantemir”, Gr dinițele nr.1și 2; Instalarea unei central termice pe biomas (Gimnaziul „Mihai Eminescu” +Gr dinița No.2); Control individual al punctelor de încălzire (4 cl diri) ; Instalarea colectoarelor solare (Gr dinițele nr.1și 2); Instalarea panourilor fotovoltaice (4 cl diri);</p>	<p>CR Leova</p> <p>Cost proiectare 68 462 Euro</p> <p>CR Rî cani</p> <p>Pct.3 2500000 lei</p> <p>CR Cahul</p> <p>14 933 180 lei</p> <p>TERMOELECTRICA S.A. CI.3</p> <p>75,920,142 lei</p> <p>CR Briceni</p> <p>5 110 584.71 400 000 305 116,52 500 000</p> <p>BEI</p>	
--	--	--	--	---	--	--

			<p>Schimbarea și modernizarea sistemului de iluminare intern (4 cl.diri).</p> <p>FISM pct.3</p> <p>Raionul Cahul localitatea Coliba - Lucrări civile la gr. dințița de copii nr.1 "Gr. Vieru" și nr.2 "Ghiocel" (2813343lei)</p> <p>Raionul Edineț localitatea Tîrnova Lucrări civile la complexul sportiv (1722819lei)</p> <p>Raionul Florești localitatea Domulgeni Lucrări civile la gr. dințița de copii (2449145lei)</p> <p>Raionul Nisporeni localitatea Iurcenii Lucrări civile la complexul sportiv (1978300lei)</p> <p>Raionul Sîngerei localitatea Sîngerei Construcția unei porțiuni de iluminat stradal (1507125lei)</p> <p>Raionul Ungheni localitatea Ungheni Lucrări civile la liceul Teoretic "A. Pușchin" (12228065lei)</p> <p>Raionul Orhei localitatea Orhei Lucrări civile la liceul Teoretic „I.L.Caragiale”(12139912lei)</p> <p>Raionul Glodeni localitatea Glodeni Lucrări civile la liceul Teoretic "V. Coroban" (11845324lei)</p> <p>Raionul Ieși localitatea Ieși Lucrări civile la liceul Teoretic "Stefan Vod" (7716300lei)</p>	<p>Împrumut 10 milioane EUR</p> <p>BERD</p> <p>Deconturile cumulate realizate în cadrul Proiectului cl. dirilor din Chișinău se ridică la 0,2 milioane EUR-împrumut BEI.</p> <p>ADR Sud</p> <p>2 001 020 lei</p> <p>CR Sîngerei</p> <p>246000 lei</p> <p>744000 lei</p> <p>294000 lei</p> <p>2190000 lei</p>	
--	--	--	---	---	--

				<p>CR Cimi lia</p> <p>Implementarea m surilor de eficiență energetic în cl dirile publice cu cel mai mare potențial de eficiență energetic , i anume în:</p> <p>-Blocul Azilului de b trîni i invalizi din or. Cimi lia – lucr ri de reconstrucție a acoperișului în sum de 543,6 mii lei din sursele bugetului raional;</p> <p>- Tab ra de odihn pentru copii ”Izvora ” din s. Zloți - lucr ri de termoficare a blocului cu 25 locuri în sum de 465,1 mii lei, a blocului alimentar, în sum de 137,1 mii lei din sursele bugetului raional i contribuția financiar a Consiliului Județean Vaslui;</p> <p>- Muzeul de istorie, etnografie i arte din or. Cimi lia - lucr ri de termoficare a blocurilor expoziționale (gazificare, instalare a termocentralei) în sum total de 282,0 mii lei din sursele bugetului raional;</p> <p>- Replanificarea c minului din str. tefan cel Mare, or. Cimi lia, nr.12, în bloc locativ cu 49 locuințe sociale (inclusiv lucr ri de îmbun t țire a eficienței energetice, cum ar fi: gazificare interioar , termoficare a cl dirii) pentru care, prin MF, a fost luat credit cu componenta de grant în sum de 391624,0 Euro din Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pe un termen de 20 ani, cu perioada de grație de 5 ani.</p>	<p>Prim ria mun. Chi in u</p> <p>Suma total a proiectului 25 mil EUR</p> <p>Suma planificat spre valorificare – 18.2 mil EUR (2020-2021)</p> <p>PNUD</p> <p>352.000 MDL</p> <p>Costurile respective vizeaz mentenanța și adaptarea platformei EMIS (www.emis.md)</p>	
--	--	--	--	--	--	--

			<p>CR Ungheni</p> <p>nu a întreprins careva acțiuni de eficientizare energetic în cadrul cl dirilor publice.</p> <p><u>UTA G G UZIA</u></p> <p>Izolarea termic i înlocuirea blocurilor de ferestre i u i din gimnaziu Kotovskoe, raionul Comrat (954,497 mii lei)</p> <p>Reconstrucția a dou acoperi uri la dou gr dinițe în s. Kirsovo, raionul Comrat (1539,656 mii lei)</p> <p>Izolarea termic a dou gr dinițe în s. Be alma, raionul Comrat (1006,413 mii lei)</p> <p>Izolarea termic a c minului universit ții de stat din or. Comrat (6102,013 mii lei)</p> <p>Izolarea termic a Centrului de s n tate mun.Comrat (11950,614 mii lei)</p> <p>Izolarea termic a gr diniței Nr.2 în s. Copciac, raionul Ciadfir-Lunga (1788,579 mii lei)</p> <p>Izolarea termic a gr diniței în s. Djoltai, raionul Ciadfir-Lunga (612,48 mii lei)</p> <p>Izolarea termic i schimbarea acoperi ului a gr diniței în s. Tomai, raionul Ciadfir-Lunga (491,164 mii lei)</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>CR F le ti</p> <p>În cadrul organizării întrunirilor, Consiliul raional F lești a identificat proiectele de eficiență energetică prioritare. (Prin scrisoarea nr.02/1-09-230 din 01.11.2019 a fost remis AEE)</p> <p>TERMOELECTRICA S.A.</p> <p>CI.3 Reconectarea instituțiilor publice la SACET Chișinău cu instalarea punctelor termice individuale (PTI) și a rețelelor termice aferente Perioada de implementare: 08/12/2015 – 30/06/2020 (75,920,142 lei)</p> <p>CR Cantemir</p> <p>Reabilitarea termică a clădirilor educaționale din orașul Cantemir, finanțată de UE, în cadrul proiectului <i>CanTREB</i> care sunt încă în proces de lucru:</p> <p>Gimnaziul „M. Eminescu” or. Cantemir Grădinița Nr.1 or. Cantemir Grădinița Nr.2 or. Cantemir Liceul teoretic „D. Cantemir” or. Cantemir Spitalul raional Cantemir Proiectul, Reabilitarea termică a clădirii IMSP „Spitalul raional Cantemir (bloc chirurgical)”</p>	
--	--	--	---	--

				<p>CR old ne ti</p> <p>Au fost identificate cl dirile deținute si/sau ocupate de autorit țile si instituțiile publice cu cel mai mare potențial de eficiența energetică.</p> <p>Implementarea măsurilor de eficiența energetică în cadrul cl dirilor identificate:</p> <p>Spitalul Raional 4200 mii lei; Centrul S n tate old ne ti 4600 mii lei; LT Cotiujenii Mari 2400 mii lei; Gimnaziul s. Oli cani 1700 mii lei; Gimnaziul s. R spopeni 2100 mii lei; Gr dința de copii "Andrieș" or. old ne ti 4200 mii lei; Gr dința de copii s. Șestaci 2300 mii lei. În majoritatea instituțiilor de învățământ i gr dințe de copii au fost schimbate geamurile și u ile de tip termopan 8200 mii lei.</p> <p>CR C u eni</p> <p>Reconstrucția acoperișului gr.de copii nr.1 din or.C inari (300,0 mii lei); Reparația capital a cl dirilor LT,,Alexei Mateevici, din or.C inari (2000,0 mii lei); Reparația capital a sediului Centrului raional de creație a copiilor și adolescenților din or.C u eni (1400,0 mii lei);</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>CR Leova</p> <ul style="list-style-type: none"> - Actualizarea bazei de date a cl dirilor publice din raionul Leova. - Elaborarea proiectului de execuție pentru „Sporirea eficienței energetice a Liceului teoretic Constantin Sp taru din orașul Leova” finanțat de Uniunea European în cooperare cu proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, care este implementat de GIZ Moldova în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Guvernul Suediei, Guvernul României și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC). <p>MADRM</p> <p>În anul 2019, au fost aprobate spre finanțare 4 proiecte de sporire a eficienței energetice a cl dirilor publice din mijloacele FNDR.</p> <p>În anul 2019 au fost finalizate lucrările în cadrul a 3 proiecte de eficiență energetică în cl dirile publice.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Urmează organizarea recepției la terminarea lucrurilor, recepția finală a obiectelor și transferarea costurilor investiționale către beneficiari</p> <p>În cadrul acestor proiecte, pe parcursul anului 2019, au fost realizați următorii indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • clădiri publice renovate prin măsuri de eficiență energetică – 3; • suprafața pereților exteriori izolați – 2555 m²; • suprafața planșeu izolat – 1950 m²; • persoane cu acces la condiții îmbunătățite prin măsuri de EE în clădirile publice renovate – 168752. <p>În cadrul proiectului nefinalizat, în anul 2019, au fost realizați următorii indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suprafața ferestrelor și ușilor exterioare schimbate – 726 m²; • suprafața planșeu izolat – 900 m²; <p>Totodată, în anul 2019 a fost finalizat procesul de elaborare a documentației tehnice de execuție în cadrul a 8 proiecte de eficiență energetică în clădirile publice, finanțate de către UE, prin intermediul GIZ, proces inițiat în anul 2018.</p> <p>De asemenea, au fost semnate Acordurile de finanțare pentru realizarea acestor proiecte, de către GIZ și ADR Nord, Centru și Sud. Urmează elaborarea documentației de licitație, demararea licitațiilor publice și demararea lucrurilor în cadrul proiectelor.</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>BEI</p> <p>Proiectul de eficiență energetică din Chișinău finanțat de BEI: (i) Sprijin prin sprijin consultativ și (ii) renovare a 22 de clădiri publice.</p> <p>CR Nisporeni</p> <p>S-au identificat 10 clădiri publice cu cel mai mare potențial de eficiență energetică .</p> <p>În prezent se implementează măsurile de EE în 2 clădiri publice (Gimnaziul Marinici și Gimnaziul Iurcenii), se caută surse financiare pentru implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul clădirilor identificate.</p> <p>CR Rîșcani</p> <p>Pct.3 Implementarea măsurilor de eficiență energetică la clădirea L.T."D.Cantemir"- Energie termică (2500000 lei)</p> <p>CR Cahul</p> <p>- Au fost realizate proiecte de eficientizare energetică a clădirilor publice din raion, în anul 2019 fiind alocate pentru executarea lucrărilor de schimbare a ferestrelor, izolarea și termoizolarea pereților la diverse obiecte de menaj social în</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>valoare total de 5 021,06 mii lei. pentru lucrări de reparație a cazangeriilor și rețelelor termice – valorificate resurse în valoare total de 1 654,12 mii lei.</p> <p>În anul 2019 au fost realizate lucrări de eficiență energetică cu suportul financiar al FEE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - satul Borceag, schimbarea ferestrelor și termoizolarea fațadei gimnaziului ”I. Creag ”. - IMSP Spitalul raional Cahul, termoizolarea fațadei și înlocuirea tâmplăriei blocului terapeutic și prenatal. - suma totală a proiectelor a constituit 8 318 mii lei (din care 7 758 mii lei FEE și 2 0179 mii lei contribuția consiliului raional Cahul) <p>CR Briceni</p> <p>Implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul următoarelor clădiri:</p> <p>Școala-internat sportivă din satul Grimnicuți.(fosta școală veche) schimbarea ferestrelor, și izolarea termică a clădirii. (5 110 584.71.lei)(Fondul Național de Dezvoltare Regional)</p> <p>Gimnaziului satului Pererita schimbarea ferestrelor, și izolarea termică a clădirii și lucrări de reparație a cazangeriei (400 000lei)(Fondul pentru Eficiență Energetic)</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Casa de cultur satul Cotiujeni schimbarea ferestrelor i schimbarea acoperi ului. (305 116,52lei) (Bugetul local)</p> <p>coala muzicala or. Briceni izolarea termic a cl dirii (500 000lei) (Bugetul local)</p> <p>CR Taraclia</p> <p>În comun cu FISM au fost implementate m suri de eficient energetic la gr dinitele în satele Novosilovca, satul Corten i satul Albota de Jos.</p> <p>CR Dub sari</p> <p>A fost elaborat PLAEE cl diri publice , in cadrul planului au fost stabilite cl dirile publice cu cel mai mare potențial de eficient energetic , i a fost aprobat prin ședința consiliului raional. Totodat pe teritoriul raionului se implementeaz proiectul "Sporirea eficienței energetic în Liceul teoretic Holercani" implementat de Agenția de Cooperare Internațional a Germaniei (GIZ) prin intermediul Agenției de Dezvoltare Regional Centru, cu suportul financiar acordat din partea Uniunii Europene.</p> <p>BERD</p>		
--	--	--	--	--	--

			<p>Proiectul de cldiri din Chiinu îi propune sîmbun t țeasc eficiența energetic a cl dirilor publice ale ora ului (cum ar fi coli, gr dinițe sau spitale), prin reabilitare care vizeaz reducerea consumului de energie. Proiectul va fi achiziționat în subproiecte pe baza contractelor de performanț energetic („EnPCs”).</p> <p>Auditul energetic a fost finalizat pentru 23 de cl diri.</p> <p>Licitația pentru achizițiile de lucr ri pentru 23 de cl diri a fost lansat în ianuarie 2020. Termenul limit pentru depunerea ofertelor este sfâr itul lunii iunie 2020.</p> <p>În plus, în octombrie 2019, orașul a lansat licitația pentru achizițiile de servicii de consultant legate de supravegherea lucr rilor. În prezent, evaluarea licitației urmeaz s fie finalizat în iulie 2020.</p> <p>Ce ține de mun.B lți V rug m s consultați secțiunea B 2.</p> <p>CR tefan Vod</p> <p>Conform situației la 31.12.2019, în total pe raionul tefan Vod au fost identificate 173 cl diri publice, cu implementarea m surilor de eficienț energetic (total sau parțial) în 143 edificii, inclusiv 10 cl diri utilizeaz surse de energie regenerabil .</p>		
--	--	--	--	--	--

				<p>ADR Sud</p> <p>Implementarea proiectului "Reabilitarea termică a clădirii IMSP "Spitalul raional Cantemir (bloc chirurgical".</p> <p>În anul 2019 au continuat lucrările de construcție începute în anul 2017-2018. Au fost efectuate lucrări de construcție la sistemul de ventilare, automatizare și rețele electrice în blocul 2 al clădirii spitalului. Proiectul este finisat. În anul 2020 va avea recepția finală a lucrărilor de construcție și transmiterea costurilor. Costul total al proiectului 12.613.090 lei, efectuate pe parcursul anilor 2017-2019.</p> <p>CR Sîngerei</p> <p>Sau identificat clădirile publice care au cel mai mare potențial de eficiență energetică. La reparația clădirilor s-a ținut cont de îmbunătățirea eficienței energetice la reparația clădirilor</p> <p>I.M.S.P. CR. Sîngerei 246000 lei Casa de Cultură raională 744000 lei Dobruja-Vechi acoperi Casa de Cultură 294000 lei Com. Copăceni s. Petrovca acoperi – termoizolația fațadei. 2190000 lei</p>		
--	--	--	--	---	--	--

			<p>Primăria mun. Chișinău</p> <p>Actualmente este în curs de implementare prima fază a proiectului finanțat prin BERD/BEI, a 23 de instituții publice (licitația este în curs de desfășurare). În cazul în care acesta va demonstra eficiență, vom putea multiplica modelul, atât la alte instituții publice cât și la blocurile rezidențiale multietajate vechi.</p> <p>PNUD</p> <p>În orașul de raportare Proiectul „Orașe verzi durabile pentru Moldova,, „Green Cities-PNUD a realizat următoarele acțiuni:</p> <p>Identificarea clădirilor deținute și/sau ocupate de autoritățile și instituțiile publice cu cel mare potențial de eficiență energetică (sau care corespund criteriilor stabilite în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte)</p> <p>-În 2019, a început transferul celor mai bune practici internaționale legate de Informații pentru Managementul Energiei (EMIS) și testarea acestuia într-un grup de clădiri cu posibilitatea de a stabili o bază de date municipală și națională privind consumul real de energie, materii prime energetice și apă în clădiri publice.</p> <p>Sistemul va fi testat pe 40 clădiri publice și rezidențiale.</p>		
--	--	--	--	--	--

				<p>-În anul 2019, de comun cu PNUD Serbia și AEE , a avut loc lansarea și prezentarea EMIS, de comun cu managerii energetici din Republica .</p> <p>CR Dondueni</p> <p>In raionul Dondueni exista o mulțime de clădiri publice cu potențial mare de eficiență energetică, spre ex. una dintre cele mai mari instituții fiind IMSP Spitalul raional Dondueni – instituția dată dispune și de un Raport de Audit Energetic; Fiind urmata de:</p> <ul style="list-style-type: none"> -30 instituții de învățământ gimnazial și liceal; -24 instituții preșcolare; - și multe alte instituții publice; <p>In raionul Dondueni au fost și sunt implementate proiecte în reducerea consumului de energie a instituțiilor preșcolare (grădinițe) cu finanțare de la FISM, în localitățile – or. Dondueni și s.Plop au fost executate reparații capitale interioare și exterioare cu termoizolarea pereților edificiilor, iar în localitățile - s.Corbu, s. Rediul-Mare, com. Frasin, com. Tirnova, s.Taul, s.Baraboi, s.Scaieni, s.Mosana, s.Criscauti, s.Sudarca, s.Climauti, s.Briceni cu reparații interioare și schimbarea ferestrelor din termopan.</p>		
P.2.	Eficiențarea energetică a iluminatului public strădal	1.Stabilirea instrumentelor de finanțare și a altor măsuri de politică în domeniul eficienței	Z ADR Nord; Z ADR Centru; Z ADR Sud - Proiecte de	ADR Nord nu a avut activități aferente măsurii date pentru 2019.	*- Alianța pentru Eficient Energetic	*- Alianța pentru Eficient Energetic

		<p>energetice la care ar putea apela/aplica deținătorii și/sau gestionarii sistemelor de iluminat public stradal;</p> <p>2. Identificarea sistemelor de iluminat public deținute și/sau gestionate de autoritățile și instituțiile publice cu cel mai mare potențial de eficiență energetică (sau care corespund criteriilor stabilite în cadrul apelurilor de propuneri de proiecte);</p> <p>3. Implementarea măsurilor de eficiență energetică în cadrul sistemelor de iluminat public identificate.</p>	<p>eficiență energetică finanțate din mijloacele financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională ;</p> <p>Z Alianța pentru Eficiență Energetică, IDIS Viitorul, Fondul de Inovații Sociale – Proiectele finanțate prin intermediul Programului Convenției Primarilor;</p> <p>Z APL de toate nivelele;</p> <p>Z FISM.</p>	<p>*- Alianța pentru Eficiență Energetică</p> <p>-AEER în parteneriat cu Primăria orașului Ocnița în cadrul proiectului: Proiectul UE „Unde verde, Moldova!</p> <p>Modernizarea și eficientizarea iluminatului stradal”, CoMDeP pct3: • Înlocuirea a 386 lmpi cu lmpi inteligente de tip LED;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbarea liniilor de cablu, console; • Instalarea de contoare și sisteme de control și monitorizare. <p>-AEER în parteneriat cu Primăria orașului Cantemir în cadrul proiectului: Proiectul UE „Unde verde, Moldova!</p> <p>Modernizarea și eficientizarea iluminatului stradal”, CoMDeP Înlocuirea a 419 lmpi cu lmpi inteligente de tip LED;</p> <p>Schimbarea liniilor de cablu, console;</p> <p>Instalarea de contoare și sisteme de control și monitorizare.</p> <p>CR Edineț - 1 km de stradă iluminată</p> <p>În toate localitățile raionului Edineț</p>	<p>4 875 000 MDL, dintre care: Grantul Uniunii Europene: 3 900 000 MDL</p> <p>Contribuția orașului Ocnița: 585 000 MDL.</p> <p>Contribuția Fondului pentru Eficiență Energetică : 390 000 MDL;</p> <p>CR Cimișlia</p> <p>în sumă de 239,9 mii lei din contul bugetului raional.</p> <p>FISM pct.2</p> <p>6768283</p> <p>CR Telenești</p> <p>650 mii lei</p>	<p>19000;</p> <p>29000;</p> <p>FISM pct.2</p> <p>Cobusca Veche 1241000</p> <p>Zberoia 393675</p> <p>Sîngerei 1507125</p> <p>Ipala 1592354</p> <p>Total: 6768283</p> <p>CR Cantemir</p> <p>167 207,10 Lei/an -estimativ</p>
--	--	--	---	--	--	---

				<p>CR Cimi lia</p> <p>Implementarea m surilor de eficiență energetică în cadrul sistemelor de iluminat public identificate: lucrări de iluminare a trecerilor pietonale din or. Cimi lia în sum de 239,9 mii lei din contul bugetului raional.</p> <p>CR Telene ti</p> <p>În anul 2019 sa efectuat lucrări la sistemul de iluminat public, în 4 localități cu schimbarea becurilor în led</p> <p>CR Soroca</p> <p>Au fost identificate 36 de beneficiari (primării) ce solicită întreprinderea m surilor concrete în vederea implementării proiectelor în domeniul iluminatului public stradal. La momentul actual au fost construite 84 km de rețele cu iluminat stradal. i se solicită încă circa -110 km.</p> <p>FISM pct.2</p>	<p>UTAG G UZIA</p> <p>1674,232 1343,833 968,392 217,067 mii</p> <p>CR F le ti</p> <p>1577085.65</p> <p>CR Cantemir</p> <p>250 000Euro</p> <p>CR C u eni</p> <p>400,0 mii lei 150,0 mii lei 260,0 mii lei 282,880 mii lei 350,0 mii lei 364,707 mii lei 620,8 mii lei 247,97 mii lei</p> <p>CR Ocița</p> <p>190 mii</p>	
--	--	--	--	--	---	--

			<p>Raionul Anenii Noi localitatea Cobusca Veche Construcția unei porțiuni de iluminat stradal (1241000lei)</p> <p>Raionul Nisporeni localitatea Zberoaia Construcția unei porțiuni de iluminat stradal(393675lei)</p> <p>Raionul Sîngerei localitatea Sîngerei Construcția unei porțiuni de iluminat stradal (1507125lei)</p> <p>Raionul Ialoveni localitatea Ipala Construcția unei porțiuni de iluminat stradal (1592354lei)</p> <p>UTAG G UZIA</p> <p>Modernizarea rețelelor de iluminat stradal s.Cioc- Maidan rl.Comrat (1674,232 mii lei)</p> <p>Modernizarea rețelelor de iluminat stradal or. Vulc ne ti (1343,833 mii lei)</p> <p>Instalarea iluminatului stradal eficient s.Carbalia rl.Vulc ne ti (968,392 mii lei)</p> <p>Reconstrucția iluminatului stradal s.Etulia rl.Vulc ne ti (217,067 mii lei)</p> <p>CR F le ti</p> <p>APL de nivelul I au implementat proiecte în sistemul de iluminat public (1577085.65)</p>	<p>CR Cahul</p> <p>1 500 000 lei</p> <p>BERD</p> <p>Deconturile cumulate efectuate în cadrul Programului de dezvoltare a apei de la Chi in u se ridic la 29,3 milioane EUR, inclusiv 23,9 milioane EUR- Deconturi de împrumuturi ale BERD i BEI i 5,4 milioane EUR- Deconturi de subvenții UE-NIF</p> <p>CR tefan Vod</p> <p>1000000 lei</p>	
--	--	--	---	---	--

				<p>CR Cantemir</p> <p>Iluminatul stradal modernizat, inteligent si eficient din or. Cantemir cu sprijinul UE In cadrul proiectului, Unda Verde Moldova! Modernizarea si eficientizarea iluminatului stradal”</p> <p>CR C u eni</p> <p>Restabilirea iluminatului stradal(partea a III) în s.Plop tiubei 400,0 mii lei; Extinderea rețelelor de iluminare stradal în s.Copanca, rl.C u eni 150,0 mii lei; Extinderea rețelelor de iluminare stradal în Hagimus, rl.C u eni 260,0 mii lei; Reparația capital a sistemului de iluminat stradal în Ursoaia 282,880 mii lei; Extinderea rețelelor de iluminare stradal în s.Fîrl deni, rl.C u eni 350,0 mii lei; Extinderea sistemului de iluminat stradal în s.T n tari, rl.C u eni-364,707 mii lei dup Programul activit ților de reintegrare a ț rii pentru anul 2019; Iluminarea stradal din s.Ciufle ti, rl.C u eni 620,8 mii lei; Iluminarea stradal în or.C inari, rl.C u eni 247,97 mii lei.</p> <p>MADRM</p>	<p>CR Sîngerei</p> <p>1000000 lei 250000 lei 74000 lei 188000 lei 324000 lei 137000 lei.</p>	
--	--	--	--	---	--	--

			<p>La data de 18.10.2019 a fost aprobat HG nr. 476/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, care prevede subvenționarea în avans a trei m suri de sprijin pe segmentul dezvoltării rurale.</p> <p>Conform m surii nr. 2 „Renovarea și dezvoltarea localităților rurale”, subvenția în avans se acordă pentru investiții destinate să faciliteze și să sporească condițiile de trai ale populației din mediul rural. Autoritățile publice locale de nivelul întâi, ce îndeplinesc criteriile de eligibilitate, pot beneficia de subvenții în avans pentru proiectele investiționale destinate renovării și dezvoltării localităților rurale, inclusiv pentru instalarea iluminatului public. Costul total al proiectului eligibil nu poate depăși suma de 3 000 000 de lei, iar contribuția financiară a solicitantului (APL) reprezintă cel puțin 20% din costul total al proiectului eligibil.</p> <p>Not : costurile pentru iluminatul public stradal nu sunt eligibile pentru a fi acoperite din mijloacele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională .</p> <p>CR Nisporeni</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>În majoritatea localităților sau implementat parțial m suri de eficiență energetică în cadrul sistemelor de iluminat identificate.</p> <p>Sa-u înaintat propuneri de proiect de c tre toate primăriile din raion c tre Agenția de EE pentru eficientizarea iluminatului stradal.</p> <p>CR Ocnița</p> <p>Proiect de extinderea iluminat stradal or.Ocnita 190 mii</p> <p>CR Cahul</p> <p>au fost realizate lucrări de reabilitare a iluminatului stradal public (porțiuni) în valoare de cca 1,5 mln lei (satele Roșu, Colibași, etc) – sursa de finanțare bugetele publice locale.</p> <p>CR Briceni</p> <p>Au fost elaborate 39 de proiecte locale pentru iluminatul stradal avizate de managerul energetic european și prezentate Agenției pentru Eficiența Energetică spre aprobare.</p> <p>Au fost identificate localitățile raionului Briceni și anume Primăriile Grimnicuți, Marcuți, Mihileni, Slobozia-ir uți, Trebis uți, Balasinești,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>Caraceni Vechi, Pererita, unde urmează întreprinderea măsurilor în vederea implementării proiectelor în domeniul iluminatului public strădal pentru 2020.</p> <p>CR Taraclia</p> <p>6 primării ale raionului participă la concursul de iluminat strădal (2020)</p> <p>CR Criuleni</p> <p>Proiect SIP (chestionar de exprimare a interesului la iluminatul public strădal). Au fost expediate 16 chestionare la AEE. Perioada: Ianuarie 2020</p> <p>CR Dubăsari</p> <p>Pe teritoriul raionului nu au fost implementate măsuri de eficiență energetică în cadrul sistemelor de iluminat public.</p> <p>BERD</p> <p>BERD acordă un împrumut de 24 de milioane EUR către ACC pentru a implementa proiectul cu cofinanțare de la BEI, sub forma unui împrumut de 24 de milioane EUR și de la IFN-ul UE, sub forma</p>	
--	--	--	--	--

			<p>unei subvenții de 11 milioane de euro. Încasările împrumuturilor și subvențiilor vor finanța extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de apă și ape uzate. Investițiile vor permite S.A. Apa-Canal Chișinău să crească eficiența operațională cu economii de energie și să atingă conformitatea cu Directivele UE privind Apele și Apele uzate din zona sa de servicii din Chișinău. Printre alte componente, Programul de dezvoltare a apei din Chișinău prevede investiții pentru reconstrucția stației de pompare care vizează reducerea semnificativă a consumului de energie electrică în stațiile de pompare curente de apă și canalizare.</p> <p>În urma investițiilor, Compania nu numai că va reduce consumul de energie și costurile, dar va crește și fiabilitatea aprovizionării cu apă din oraș. Acest lucru va fi realizat folosind un nou tip de echipament de pompare care va fi susținut de convertizoarele de frecvență care să permită evitarea ciocnirilor de apă și a izbucnirii conductelor în rețea.</p> <p>Toate lucrările de furnizare și instalare au fost finalizate pe 9 noiembrie 2018.</p> <p>O altă componentă a Programului de dezvoltare a apei din Chișinău este furnizarea și instalarea SCADA, care are scopul de a îmbunătăți semnificativ monitorizarea și funcționarea sistemului de alimentare cu apă și de canalizare. Noul sistem de monitorizare a fluxurilor de apă,</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>controlul online al presiunii în rețelele de apă și funcționarea pompelor instalate permite companiei să optimizeze regimurile de pompare, ceea ce duce la reducerea costurilor de energie și a numărului de personal necesar în diferitele instalații. Implementarea SCADA a fost finalizată în ianuarie 2019.</p> <p>CR Ștefan Vodă</p> <p>În perioada anului 2019, s-au implementat măsuri de eficiență energetică în rețelele de iluminat public în toate localitățile raionului, în acest scop fiind valorificate resurse financiare în valoare de aproximativ 1000000 lei.</p> <p>CR Sîngerei</p> <p>Implementarea măsurilor de eficiență energetică iluminării stradale au fost executate la iluminarea publică :</p> <p>or. Sîngerei 1000000 lei Alexandreni 250000 lei Biliceni-Vechi 74000 lei Cucuteni 188000 lei Copăceni 324000 lei Drăgănești 137000 lei</p>		
--	--	--	--	--	--

				<p>CR Drochia</p> <p>Apel de proiect în domeniul Eficienței Energetice privind implementarea Programului Național de Iluminat public stradal finanțare din sectorul public, propus de Agenția pentru Eficiența Energetică .</p> <p>CR Donduseni</p> <p>Conform apelului de proiect nr.6 publicat la 28.02.2020 de către Consiliul de Administrare al Agenției pentru eficiența Energetică pe segmentul - Iluminat public stradal – raionul Donduseni a prezentat și înaintat în termenul stabilit 22 Cereri de finanțare pe segmentul de iluminat public stradal în localitățile raionului;</p> <p>La moment o parte din primării efectuează lucrări de montare a iluminatului stradal selectiv cu iluminatoare economice după posibilitățile financiare.</p>		
P.3.	Îmbunătățirea eficienței energetice în cadrul serviciilor municipale/ regionale de alimentare cu apă caldă și rece	Autoritățile publice locale urmează să implementeze măsuri de eficiență energetică în cadrul serviciilor de alimentare cu apă caldă și rece prin intermediul implementării	<p>Z Fondul Ecologic Național;</p> <p>Z APL de toate nivelele;</p> <p>Z ADR Nord;</p> <p>Z ADR Centru;</p> <p>Z ADR Sud - proiecte eficiente</p>	<p>ADR Nord</p> <p>În perioada vizată nu au fost întreprinse acțiuni ce țin de evacuarea apelor uzate.</p> <p>S.A. „Apa-Canal Chi in u”</p> <p>Reabilitarea Stației de tratare a apelor uzate și construcția liniei noi de tratare a noului</p>	<p>S.A. „Apa-Canal Chi in u”</p> <p>Valoarea proiectului conform Contractului nr. 8282.IFT.44027/27</p>	<p>S.A. „Apa-Canal Chi in u”</p> <p>Consumul de energie electrică pentru anul 2019 - 13.045.663 kWh/an; Consumul garantat la finalizarea</p>

<p>evacuare a apelor uzate</p>	<p>politicilor i reglement rilor relevante, care ar sprijini aceste servicii pe întreaga durat a procesului.</p>	<p>energetic finanțate din mijloacele financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regional ;</p> <p>Z Prim ria mun. Chi in u - „Programul de dezvoltare a serviciilor de alimentare cu ap din Chi in u” (Banca European de Reconstruc ie i Dezvoltare: 24 milioane euro, Banca European pentru Investi ii: 24 milioane euro, Uniunea European prin intermediul Fondului de Investiții pentru Vecin tate: 11 milioane euro sub form de grant);</p> <p>Z Operatori ai serviciului de alimentare cu ap i canalizare – Proiectul</p>	<p>Ap Canal Ungheni</p> <p>- schimbarea pompei la stația de repompare de pe str. Boico 3 cu un grup de pompe de tip Willo-Germania cu regim de lucru automat. Conectarea casei str. Național 43 la stația de repompare de pe str.Roman 114 cu anularea stației de repompare de pe str.Național 43. Total economie a energiei electrice 8,4 mii KWt/h anual</p> <p>* Agenția Elvețian pentru Dezvoltare i Cooperare și Agenția Austriac pentru Cooperare i Dezvoltare.</p> <p>Zece localit ți din Moldova beneficiaz de echipamente de pompare a apei furnizate de UE</p> <p>În zece localit ți din țar , în cadrul unui proiect european, au fost instalate echipamente moderne de pompare a apei, care sunt cu 30% mai eficiente din punct de vedere energetic i îmbun t țesc accesul oamenilor la surse de ap potabil . Beneficiarii sunt locuitorii din Rezina, Drochia, F le ti, Râ cani, Hânce ti, Dondu eni, Ceadâr-Lunga, Vulc ne ti, Anenii Noi, precum i satul Floreni, raionul Anenii Noi.</p> <p>În total, au fost instalate 26 de pompe submersibile i dou stații de ridicare a presiunii. Echipamentul a fost achiziționat în cadrul proiectului Consolidarea cadrului instituțional în domeniul</p>	<p>- 24.243.479,61 EUR</p> <p>UTA G G UZIA</p> <p>4190,744 2175,893 22000,0 1097,633 283,299 3600,0 156,720 348,282 2120,220 598,938 52,769</p> <p>CR C u eni</p> <p>8395,182 mii lei,10 bani 230,0 mii lei</p> <p>Gospod ria Comunal Rî cani</p> <p>102 mii lei</p>	<p>lucr rilor - 9.878.962 kWh/an; Economii de energie estimate 3.166.701 kWh/an.</p> <p>Apa canal Ungheni 8,4 mii KWt/h anual</p> <p>Gospod ria Comunal Rî cani</p> <p>7111KWh/an</p> <p>SA ”Ap Termo”</p> <p>Economii de energie estimate pân la 9000 kWh / an</p> <p>BEI</p> <p>economiile de energie de peste 17.000 MWh p.a.,</p>
--------------------------------	--	---	---	---	---

			<p>„Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație în Republica Moldova”, în cadrul cărui se va realiza achiziționarea echipamentului de pompare eficient din punct de vedere energetic pentru 11 operatori ai serviciului de alimentare cu apă și canalizare, susținut de Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare (SDC) și Agenția Austriacă de Cooperare pentru Dezvoltare (ADA);</p> <p>Z Unitățile de Implementare a Proiectelor (GIZ, USAID, PNUD Moldova).</p> <p>- *Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și</p>	<p>aprovizionării cu apă și canalizării din Moldova, finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare și Agenția Austriacă pentru Cooperare și Dezvoltare.</p> <p>Proiectul urmărește creșterea eficienței energetice a operatorilor de apă și canalizare, deoarece ponderea ridicată a consumului de energie electrică în totalul costurilor și cheltuielilor necesare procesului tehnologic influențează creșterea tarifelor, devenind astfel o barieră în asigurarea accesului liber și echitabil la surse sigure de apă pentru oameni.</p> <p>SA Apa Canal Orhei</p> <p>informează că nu este implicat în careva proiecte de investiții în domeniul eficienței energetice.</p> <p>SA Regia Apa-Canal Cahul</p> <p>Nu au fost realizate careva măsuri.</p> <p>CR Soroca</p> <p>este în proces de identificare a măsurilor de construcții a unei Stații de epurare.</p>	<p>BEI</p> <p>Împrumut BEI 24 milioane EUR.</p> <p>Primăria mun. Chișinău</p> <p>24.2 milioane EUR</p> <p>SRL ”Glorin Ingineri”</p> <p>76948 lei 10000 lei 31100 lei</p>	<p>au scăzut numărul de intervenții neplanificate în rețea cu 34%.</p> <p>SRL ”Glorin Ingineri”</p> <p>înlocuirea motorului suflantei turbinei nr.6 - economie 22,0</p> <p>Înlocuirea corpurilor de iluminat interior teritoriul Stației de epurare.- economie 2,3</p> <p>Înlocuirea echipamentelor electrice pentru controlul motorului electric- economie 11,7</p>
--	--	--	---	--	---	---

			<p>Cooperare i Agenția Austriac pentru Cooperare i Dezvoltare.</p>	<p>CR Hînce ti</p> <p>- nu au realizat careva acțiuni in perioada a.2019</p> <p>UTA G G UZIA</p> <p>Construcția rețelelor de canalizare s.Budjac rl.Comrat (4190,744)</p> <p>Optimizarea sistemului de alimentare cu apă din s.Congaz rl.Comrat (2175,893 mii lei)</p> <p>Construcția rețelelor de apă canalizare în s. Congazcic (22000,0 mii lei)</p> <p>Modernizarea rețelelor de apă în s. Svetlîi rl.Comrat (1097,633 mii lei)</p> <p>Repararea rețelelor de alimentare cu apă și reconstrucția turnului amplasat pe str. Lenina s. Ferafontievca rl.Comrat (283,299mii lei)</p> <p>Construcția colectorului de canalizare sub presiune în m. Comrat (3600,0 mii lei)</p> <p>Construcția rețelelor de apă în s. Kiriet-Lunga, rl. Ciadir--Lunga (156,720 mii lei)</p> <p>Construcția rețelelor de apă în s.Ci michioi, rl. Vulc ne ti (348,282 mii lei)</p> <p>Reconstrucția rețelelor de apă în sEtulia, rl. Vulc ne ti (2120,220 mii lei)</p> <p>Construcția rețelelor de canalizare c tre stadionul din rl.Comrat (598,938)</p> <p>Construcția rețelelor de apă canalizare la coala de arte a rl. Ciadîr-Lunga (52,769 mii lei)</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>CR old ne ti</p> <p>Este elaborat planul raional pentru implementarea m surilor de eficiență energetic anii 2019-2021 (prezentat și coordonat cu AEE). Se implementează proiecte de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate (Primăriile Dobrușa, Cotiușeni Mari, Salcia, Cobâlea, Sămășani, or. old ne ti). Sunt înaintate pentru finanțare la FEN următoarele obiecte: aprovizionare cu apă și sistem de canalizare s. Cămirca, Chișcă, Găuzeni, Răspeni, Cobâlea.</p> <p>CR Căușeni</p> <p>Proiectul „Construcția sistemului de canalizare în sectorul Valul lui Traian și modernizarea stației de epurare din or. Căușeni, etapa a I-a (sistem de canalizare)”, 8395,182 mii lei, 10 bani</p> <p>Reconstrucția fântânilor arteziene și a turnului de apă din s. Fărdăreni, rl. Căușeni 230,0 mii lei</p> <p>CR Leova</p> <p>Au fost completate și prezentate 13 chestionare (Borogani, Căzangic, Cneazevca, Covurlui, Filipeni, Săratea Nouă, Săratea Răzeși, Săratea, Săratea Nouă, Sîrma, Tigheci, Tochile Răducani, Tomai) de exprimare a interesului de aplicare la</p>		
--	--	--	--	---	--	--

			<p>programul național privind reabilitarea sistemelor de iluminat public stradal în localitățile rurale din Republica Moldova lansat de AEE la începutul anului 2020.</p> <p>MADRM</p> <p>În cadrul proiectelor implementate din mijloacele FNDR nu sunt prevăzute compartimente, m suri, activități, etc. ce ar prevedea eficiența energetică în cadrul serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate și care ar sprijini aceste servicii pe întreaga durată a procesului.</p> <p>Gospodăria Comunală Rîcani</p> <p>Consiliul Local Rîcani; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (ASDC), agenția Austriacă de dezvoltare Contract IFSP/G-4/C-35/C.1/2/LOT-2RY/LOT-3DR/LOT-4FL/LOT-5RS/LOT-6HN/Hn/Lot-7DN/LOT-8An din 1 octombrie 2019, Lotul -5Rs.</p> <p>Procurarea pompelor submersibile de model Willo Xiro SPI6.10-19-A1-XI6-7,5-B1</p> <p>CR Briceni</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Au fost întreprinse acțiuni ce țin de îmbunătățirea eficienței energetice în cadrul serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate sunt petrecute în localitățile or. Briceni, or. Lipcani, satul Corjeuți, comuna Larga, satul Tețcani, satul Grîmnicuți</p> <p>SA "Ap Termo"</p> <p>Instalarea a trei pompe adânci în fântânile nr. 619; Nr. 1509; Nr. 1512, precum și instalarea unui sistem de rapel a două pompe la stația de pompare a celui de-al treilea ascensor nr. 1 „Sortsemovoshch”</p> <p>CR Taraclia</p> <p>Mai multe proiecte au fost depuse la fondul de mediu, în 2020, a fost cunoscut faptul că a fost trecut doar o aezare (satul Novosilovca)</p> <p>BEI</p> <p>Proiectul de apă Chișinău finanțat de BEI: reabilitarea instalațiilor de alimentare cu apă și de colectare și tratare a apelor uzate din Chișinău.</p> <p>Ap Canal Cantemir</p>		
--	--	--	---	--	--

				<p>Nu sunt informații realizate de declarat.</p> <p>Primăria mun. Chișinău</p> <p>Termenul de finalizare a lucrurilor proiectului "Implementarea Programului de dezvoltare a serviciilor de alimentare cu apă din mun. Chișinău", stabilit în contract, este data de 16.06.2020, progresul general al lucrurilor pe antier este estimat astăzi la cca. 52%, iar echipamentul necesar este livrat în proporție de 98%.</p> <p>La data de 16 martie 2020, antreprenorul a prezentat un Program de lucru actualizat, care prevede punerea în funcțiune a obiectivului la data de 01.04.2021.</p> <p>Totodată, Antreprenorul și-a rezervat dreptul de a revizui Programul prezentat în funcție de evoluția situației cu pandemia Coronavirus (COVID-19).</p> <p>Totodată, menționăm că la moment, părțile sunt în dialog privind soluționarea pe calea amiabilă a reclamațiilor înaintate de către Antreprenor, în valoare totală de 3,25 mil EUR.</p> <p>SRL "Glorin Ingineri"</p> <p>Reducerea pierderilor de energie prin înlocuirea motorului suflantei turbinei nr.6 4AMH315M2 250</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>kWh la 5 AMH315M2 250 kWh (76948 lei) economie 22,0.</p> <p>Reducerea pierderilor de energie electric datorit înlocuirii corpurilor de iluminat interior LB-40 (40W) cu 1 mpi LED de 12 W pe teritoriul Stației de epurare. (10000 lei) economie 2,3.</p> <p>Înlocuirea echipamentelor electrice pentru controlul motorului electric 75 kW 2 buc; motor electric 160 kW 2buc (31100 lei) economie (31100 lei) economie 11,7.</p> <p>CR Dondu eni</p> <p>I.M. „Apa-Canal” Donduseni in comun cu Prim aria ora ului a beneficiat de 3 pompe de pompare a apei potabile in cadrul Proiectului „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul aliment rii cu ap i sanitație în Republica Moldova”, pentru 11 operatori ai serviciului de alimentare cu ap i canalizare, susținut de Agenția Elvețian pentru Cooperare i Dezvoltare (SDC) i Agenția Austriac de Cooperare pentru Dezvoltare (ADA);</p>		
M suri în sectorul industrial al întreprinderilor mici i mijlocii						
I.1.	Modernizare a i renovarea sectorului industrial	1.Stabilirea dialogului cu partenerii de dezvoltare, donatorii i b ncile comerciale locale în vederea	Z Unit țile de implementare a proiectelor, programelor (PNUD Moldova, USAID,	ODIMM 1. Programul de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+1”: - 204 persoane au fost instruite; - 210 proiecte investiționale au fost finanțate;	ODIMM 51,87 mln. Lei 127,8 mln. Lei 23,37 mln. Lei 33.05 mln. Lei	

		<p>promovării consumului rațional de resurse și energie, precum și dezvoltarea unui set de instrumente de finanțare, în condiții preferențiale, a m surilor de eficiență energetică ;</p> <p>2. Promovarea oportunităților de finanțare în rândul întreprinderilor din sectorul industrial;</p> <p>3. Facilitarea accesului întreprinderilor din sectorul industrial din Republica Moldova la instrumentele de finanțare puse la dispoziție de partenerii de dezvoltare/donatorii. Bncile comerciale locale.</p>	<p>ODIMM, UNIDO);</p> <p>Z Ministerul Economiei și Infrastructurii;</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică .</p>	<p>- Suma granturilor aprobate spre finanțare este de 51,87 mln. lei;</p> <p>- Volumul investițiilor în economie preconizat este de 127,8 mln. lei;</p> <p>2. Programul „Femei în afaceri”:</p> <p>- 364 femei au fost instruite;</p> <p>- 178 proiecte investiționale au fost finanțate;</p> <p>- Suma granturilor aprobate fiind de 23,37 mln. lei;</p> <p>- Volumul investițiilor în economie preconizat - 33.05 mln. lei;</p> <p>3. Programul Fondul de Garantare a Creditelor:</p> <p>- 164 garanții financiare în valoare de 76,87 mln. lei, care au garantat credite în sumă de 240,56 mln. lei. Datorită acestui suport, în economia națională au fost stimulate investiții de 350,42 mln. lei;</p> <p>4. Programul de promovare a participării la târguri și expoziții:</p> <p>- 105 agenți economici au beneficiat de subvenții;</p> <p>5. Dezvoltarea rețelei incubatoarelor de afaceri:</p> <p>- 213 companii rezidente;</p> <p>- 154.2 mln. lei, cifra de afaceri al rezidenților;</p> <p>6. Programul ”Start pentru Tineri”:</p> <p>- 988 tineri au fost instruiți;</p> <p>7. Programului „Gestiunea Eficientă a Afacerii”:</p> <p>- 1263 persoane au fost instruite;</p> <p>CR Taraclia</p> <p>Conlucrarea directă cu ODIMM. În Direcția de Economie, a fost deschis un centru pentru a sprijini</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				întreprinderile mici și mijlocii. Sunt oferite servicii de consultanță .		
I.2.	Introducerea managementului energetic și a celor mai bune practici în industrie	<p>Instruirea experților naționali și asistența în implementarea eficientizării consumului de resurse energetice și a celor naturale;</p> <p>2. Asistență tehnică întreprinderilor și altor organizații în identificarea și implementarea opțiunilor disponibile de eficientizare a consumului de resurse;</p> <p>3. Sprijin la identificarea instrumentelor de finanțare a măsurilor de eficientizare a consumului de resurse;</p> <p>4. Implementarea componentelor relevante acțiunii ale programului</p>	<p>Z Unitățile de implementare a proiectelor, programelor (PNUD Moldova, USAID, ODIMM, UNIDO);</p> <p>Z Agenția pentru Eficiență Energetică .</p>			

		<p>EU4Environment (în special componenta 2. Economie circulară și noi oportunități de creștere);</p> <p>5. Implementarea componentelor relevante acțiunii I.2 a programului EU4Climate.</p>				
Măsurile în sectorul de mobilitate						
T.1.	Implementarea politicilor și măsurilor de eficiență energetică în sectorul transportului terestru	<p>1. Adoptarea și implementarea Strategiei de transport a municipiului Chișinău;</p> <p>2. Adoptarea și implementarea unui document strategic de dezvoltare a sectorului transporturi pentru municipiul Bălți, precum și implementarea măsurilor de eficiență energetică;</p>	<p>Z Primăria mun. Chișinău;</p> <p>Z Primăria mun. Bălți;</p> <p>Z Î.S. "Calea Ferată din Moldova";</p> <p>Z Unitățile de implementare a proiectelor, programelor (PNUD Moldova Proiectul „Green Cities”, USAID);</p> <p>Z Banca comercială – creditarea sectorului transporturi;</p>	<p>APCSP</p> <p>În cadrul activităților de informare a fost difuzată informația și acordat consultanță cu privire la etichetarea pneurilor, precum și la responsabilitățile distribuitorilor și furnizorilor de pneuri, în ceea ce privește etichetarea acestora.</p> <p>Pe parcursul anului, în cadrul activităților desfășurate, neconformități cu privire la etichetarea pneurilor nu au fost depistate, petiții cu subiectul dat nu au parvenit.</p> <p>Î.S. "Calea Ferată din Moldova"</p> <p>nu a procurat tehnic feroviar.</p>		

		<p>3. Implementarea Strategiei de transport i logistic pe anii 2013-2022;</p> <p>4. Implementarea Regulamentului cu privire la etichetarea pneurilor i desf urarea activit Ńilor de promovare a prevederilor acestuia;</p> <p>5. Implementarea m surilor de eficien ę energetic în sectorul feroviar.</p>	<p>Z Ministerul Economiei i Infrastructurii;</p> <p>Z Agen ia pentru Eficien ę Energetic .</p> <p>Z *Agen ția pentru Protecția Consumatorului i Supravegherea Pieței (APCSP);</p>	<p>Prim ria mun. Chi in u</p> <p>Actualmente, grupul de lucru de exper ți, urmeaz a elabora caietul de sarcini pentru achiziția a peste 100 de unit ți de transport în raza mun. Chișin u, care vin s înlocuiasc gama uzat existent de autobuze din parcurile auto i s suplineasc cu un num r necesar adițional.</p> <p>PNUD</p> <p>În anul de raportare Proiectul „Ora e verzi durabile pentru Moldova“, Green Cities-PNUD a realizat urm toarele acțiuni:</p> <p>-Adoptarea i implementarea Strategie de transport a municipiului Chi in u</p> <p>-Planul de Mobilitate Urban Durabil pentru Cgi in u în proces de elaborare, în baza expertizei internaționale oferite în cadrul Parteneriatului Ceh-PNUD pentru ODD-uri;</p>			<p>PNUD</p> <p>1.743.368 MDL</p>	
T.2.	Promovarea utiliz rii vehiculelor electrice	<p>1. Promovarea vehiculelor electrice în vederea asigur rii schimbului modal al tipului de transport privat/personal utilizat;</p> <p>2. Promovarea transportului public</p>	<p>Z Prim ria mun. Chi in u;</p> <p>Z Prim ria mun. B lți;</p> <p>Z Unit țile de implementare a proiectelor, programelor (PNUD Moldova</p>	<p>Prim ria mun. Chi in u</p> <p>Momentan, Prim ria municipiului Chi in u nu dispune de surse financiare pentru a putea analiza posibilitatea suplinirii parcurilor cu transport electric.</p> <p>PNUD</p>			<p>PNUD</p>	<p>PNUD</p>

		urban și interurban electric .	Proiectul „Green Cities”, USAID).	În anul de raportare Proiectul „Ora e verzi durabile pentru Moldova”, Green Cities-PNUD a realizat următoarele acțiuni: - Promovarea vehiculelor electrice în vederea asigurării schimbului modal al tipului de transport privat/personal utilizat - Studiul de oportunitate „Dezvoltarea infrastructurii de încălzire pentru automobilele electrice” -Organizarea a două ediții ale maratonului automobilelor electrice -Contractarea partenerului privat în vederea „Dezvoltării rețelei de încălzire electrice pe teritoriul Republicii Moldova”	8.660.00MDL	Reducerea emisiilor (20 de ani)-32.26 kilotone de CO2
M suri în sectorul energetic						
E.1.	Îmbunătățirea performanței energetice a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică	1.Implementarea „Proiectului de îmbunătățirea eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din municipiul Chișinău (în cadrul S.A.,Termoelectrica”); 2. Implementarea „Proiectului de modernizare	Z S.A.,Termoelectrica”; Z Unitatea Consolidată de Implementare a Proiectelor în domeniul Energetic UCIPE; Z S.A.,„CET Nord”; Z Agenția pentru Eficiență Energetică .	SA „CET-Nord” Realizarea Proiectului, Sistemul termoelectric al municipiului Bălți (SA „CET-Nord) finanțat din sursele oferite de partenerii externi de dezvoltare și anume Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și Parteneriatului Europei de Est pentru Eficiență Energetică și Mediu (E5P) în valoare de 10,74 mil. Euro, care constă în reabilitarea și modernizarea sistemului termoelectric din municipiul Bălți și care include mai multe componente: - construcția centralei de producere în cogenerare a energiei termice și electrice (139240000lei)	SA „CET-Nord” 139240000 19838460 9033280 1892000 43364740 TERMoelectrica S.A 50,738,509 177,833,333	SA „CET-Nord” 4455000 TERMoelectrica S.A Economii anuale prognozate aprox. 5,000,000 Economii semnificative vor putea fi prezentate în

		<p>asistemului termoelectric din mun. Bili (în cadrul S.A. „CET-Nord”;</p> <p>3. Planurile de investiții ale operatorilor de distribuție a energiei termice.</p>		<p>echipate cu 4 motoare termice cu funcționare pe gaze naturale, care a sporit cu 60% producerea energiei electrice</p> <ul style="list-style-type: none"> - construcția stației de pompare (19838460lei) a agentului termic și înlocuirea ventilatoarelor (9033280lei) de aer și gaze de ardere echipate cu convertizoare de frecvență ; - înlocuirea cazanului cu funcționare pe carbune din centrala termică cu un cazan cu funcționare pe biomas (peleți); - instalarea a 169 de module termice individuale (43364740 lei) în 130 cldiri, inclusiv sistem de colectare a datelor. <p>TERMOELECTRICA S.A</p> <p><i>CI.12</i> Îmbunătățirea tehnologică a sistemelor de pompare la sursele de termoficare (CET-2 și CT-Vest) cu instalarea convertizoarelor de frecvență .</p> <p>Perioada de implementare: 30/05/2018 – 01/06/2020 (50,738,509 lei)</p> <p>Modernizarea <i>Blocului Energetic</i> nr. 1 CET Sursa 1</p> <p>Perioada de implementare: 2019-2020 (177,833,333 lei)</p>	<p>UCIPE</p> <p>80.123.372,33 lei</p>	<p>raportul similar pentru anul 2020.</p> <p>UCIPE</p> <p>81 832 000 kWh</p>
--	--	--	--	--	--	---

				<p>BERD</p> <p>V rug m s consultați secțiunea B 2.</p> <p>UCIPE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reconnectarea instituțiilor publice la SACET Chi in u, inclusiv instalarea punctelor termice individuale (PTI) și a rețelelor termice aferente. Realizat: instalarea a 14 PTI la 10 instituții publice, dintre acestea, reconectate la SACET până la finele anului 2019 – 9 instituții publice (10 PTI). - Proiectarea, livrarea și instalarea punctelor termice individuale (PTI) și rețelelor termice aferente în mun. Chi in u. Realizat: instalarea 116 PTI și rețele termice aferente (109 PTI în cl diri rezidențiale și 7 PTI în cl diri publice/administrative/sociale). - Îmbun t țirea tehnologic a sistemelor de pompare la sursele de termoficare (CET-2 și CT-Vest) cu instalarea convertizoarelor de frecvenț . Realizat: elaborarea proiectului tehnic, instalarea a 3 pompe, 3 motoare, 5 convertizoare de frecvenț și 5 seturi de echipament electric performant. (80.123.372,33 lei) 		
E.2.	Îmbun t ire a performanței transportului și distribuției	Implementarea m surilor de eficienț energetic și reducere a pierderilor în rețelele	Z Operatorii de sistem din domeniul energiei electrice (Moldelectrica	<p>ÎS „Moldelectrica”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elaborarea, aprobarea și implementarea propriilor programe de eficienț energetic de c tre ÎS 		

	energiei electrice i gazelor naturale	de transport i distribuție a energiei electrice i gazelor naturale.	<p>IS, Premier Energy SRL, RED Nord, ;</p> <p>Z Operatorii de sistem din domeniul gazelor naturale (Moldova Gaz, Chi in u Gaz, Operatorii raionali de distribuție a gazelor naturale);</p> <p>Z Agen ia pentru Eficien Energetic .</p>	<p>„Moldelectrica” este în proces continuu de realizare.</p> <p>- Date statistice despre pierderile anuale în sistemul de transport al energiei electrice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2014 – 112,5 mln.kWh (2,73%) - 2015 – 110,1 mln.kWh (2,66%) - 2016 – 110,06 mln.kWh (2,69%) - 2017 – 111,3 mln.kWh (2,68%) - 2018 – 112,9 mln.kWh (2,63%) 2019 – 106,5 mln.kWh (2,48%) <p>RED Nord</p> <p>La începutul fiec rui an calendaristic S.A. „RED-Nord” întocme te un plan de m suri pentru reducerea consumului tehnologic i a pierderilor de energie electric în rețeaua electric de distribuție:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ajustarea transformatoarelor de forță la funcționarea în sarcini nominale; 2. Repartizarea simetric a sarcinii pe faze; 3. Instalarea echipamentelor de m surare electronice cu o clas de exactitate mai înalt ; 4. Instalarea bran amentelor; 5. Instalarea echipamentelor de m surare la posturi de transformare PT-10/0,4kV; 6. Citirea indicațiilor echipamentelor de m surare; 7. Control planificat al echipamentelor de m surare i în cazul mic or rii sarcinii; <p>Efectuarea raidurilor pentru depistarea consumului neautorizat de energie electric .</p>		
--	---------------------------------------	---	--	--	--	--

				<p>Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A</p> <p>Pentru îmbunătățirea performanței și implementării măsurilor de eficiență energetică și de reducere a pierderilor în rețelele distribuție a energiei electrice pe parcursul anului 2019 și în prima jumătate a anului 2020 au fost realizate următoarele activități:</p> <p>Lucrări de centralizare a echipamentelor de măsurare în 9 edificii la 738 de consumatori cu renovarea rețelei interne în lungime totală de 15,9 km. Pentru 2020 planificate lucrări de centralizare a echipamentelor de măsurare în 13 edificii, 1276 de clienți cu lungimea totală a rețelelor de 30,5 km.</p> <p>Instalarea contoarelor electronice cu precizie mai înaltă (clasa de precizie 1, în loc de clasa de precizie 2 la cele electromecanice) în număr de 17.865 de contoare. În prima jumătate a anului 2020, au fost instalate 39.627 de contoare din totalul anual planificat de 66.400 contoare</p> <p>Renovarea posturilor de transformare în cantitate de 48. Pentru perioada ianuarie - iunie 2020 corespunzător – s-au renovat 7 posturi de transformare.</p> <p>Schimbarea a 55 de transformatoare de putere TM/TJ (tensiune medie/ tensiune joasă), inclusiv ținând cont de gradul de încălzire. Pentru perioada ianuarie-iunie 2020 corespunzător – s-au schimbat 15 transformatoare TM/TJ.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

			<p>Schimbarea transformatoarelor TM/TJ subdimensionate din posturile de transformare existente pe plan de cheltuieli. In 2019 au fost reparate 378 de transformatoare. Pentru perioada ianuarie- iunie 2020 corespunz tor – s-au reparat 97 transformatoare.</p> <p>Renovarea LEA MT cu înlocuirea conductoarelor pe o secțiune mai mare, fiind realizate 56,987 km. Pentru perioada ianuarie - iunie 2020 corespunz tor – au fost renovate 6,307 km.</p> <p>Renovarea LEC MT cu înlocuirea pe o secțiune mai mare, fiind realizate 22,139 km. Pentru perioada ianuarie - iunie 2020 corespunz tor – s-au renovat 10,743 km.</p> <p>Înlocuirea rețelelor de JT cu conductoare neizolate cu rețele cu conductor torsadat, fiind renovate 265,387 km. Pentru perioada ianuarie - iunie 2020 corespunz tor – s-au renovat 47,116 km.</p> <p>Renovarea LEC JT prin m rirea secțiunii conductoarelor existente, fiind executate 7,090 km . Pentru perioada ianuarie - iunie 2020 corespunz tor – s-au renovat 2,533 km .</p> <p>Optimizarea schemelor de funcționare, în special pe medie i joas tensiune pentru reducerea consumului propriu tehnologic, dar cu menținerea siguranței în alimentare a consumatorilor</p> <p>Dezvoltarea RED 2019 2020 LEC MT (6-10kV) 0,000 0,100</p>		
--	--	--	--	--	--

				<p>LEC JT (0.4kV) 0,000 0,084 LEA MT (6-10kV) 2,414 4,624 LEA JT (0.4kV) 20,287 20,066 PT 8 19</p> <p>Realizate campanii de depistare a consumului fraudulos de energie electrica, constatate 268 de cazuri si emise recalculare în suma de 691,7 MWh. Pentru perioada ianuarie - iunie 2020 corespunzator constatate 85 de cazuri de consum fraudulos si efectuate recalculare în suma de 445.8 MWh. Campaniile de antifraud vor continua mai departe în lunile cu temperaturi scăzute ale anului.</p> <p>SA "Moldovagaz"</p> <p>Pe parcursul anului 2019 operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale afiliați SA "Moldovagaz" au efectuat un program de lucrări în conformitate cu planul de măsuri tehnico-organizatorice pentru 2019, precum și lucrări de reparație capitală, reconstrucție, re tehnologizare și în unele cazuri, lucrări de înlocuire a unor porțiuni ale infrastructurii de gaze naturale cu o lungime totală de 23,853 km, din care 11,870 km fiind rețelele de transport și respectiv 11,983 km rețelele de distribuție.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

E.3.	<p>Îmbun t ire a aspectelor aferente contorizarii i facturarii consumului de energie electric , energie termic i gaze naturale</p>	<p>1. Elaborarea unei analize cost-beneficiu aferente utilizarii contoarelor inteligente în vederea contorizarii consumului de energie electric , energie termic i gaze naturale, precum i stabilirea beneficiilor conexe;</p> <p>2. Planificarea investițiilor necesare în vederea instalarii contoarelor, dup caz – inteligente, pentru m surarea consumului de energie electric , energie termic i gaze naturale la consumatorul final.</p>	<p>Z Operatorii de sistem din domeniul energiei electrice (Moldelectrica IS, Premier Energy SRL, RED Nord);</p> <p>Z Operatorii de sistem din domeniul gazelor naturale (Moldova Gaz, Chi in u Gaz, Operatorii raionali de distribuție a gazelor naturale);</p> <p>Z Distribuitorii/furnizorii de energie termic (Termoelectrica SA, CET Nord);</p> <p>Z Agen ia pentru Eficien Energetic .</p>	<p>Î.S. Moldelectrica”</p> <p>la modernizarea sistemelor de evidenț a energiei electrice utilizeaz contoare inteligente, care sunt integrate într-un sistem centralizat de management a evidenței energiei electrice. Acest proces este continuu care în final are ca scop înlocuirea tuturor contoarelor i integrarea lor în sistemul centralizat.</p> <p>S.A. „RED-Nord”</p> <p>în anul 2020 va instala echipamente de m surare (electronice) dotate cu modul RS-485, mai mult ca atât acestea vor fi integrate într-un sistem unic informațional avînd posibilitatea citirii la distanț a indicațiilor echipamentelor de m surare i stoc rii lor în nr de 19496 echipamente de m surare electronic . Pentru 20121 se preconizeaz 13600 de echipamente.</p> <p>SA „CET Nord”</p> <p>La beneficiarii proiectelor-pilot emiterea facturilor are loc în baza consumului real de energie, la fiecare consumator fiind instalat contor pentru energie termic .</p> <p>Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A</p> <p>Este de menționat c actuala stare de implementare a tehnologiilor de rețele inteligente (Smart Grids) în statele membre a Uniunii Europene a fost impulsionat prin programul 20/20/20 al c rui obiectiv este de a reduce emisiile de Gaze cu Efect</p>		<p>Nu este necesar de indicat economiile de energie</p>
------	--	--	---	---	--	---

			<p>de Ser prin intermediul economisirii energiei electrice și promovarea energiei renovabile, în timp ce îmbunătățirea continuității furnizării electrice survine ca un simplu efect derivat cu puțin important .</p> <p>Pentru a evalua Costul – Beneficiul a acestei alternative, s-a luat ca referință studiul Comisiei Europene “Study on cost benefit analysis of smart metering systems in EU Member States (Annex)”, care reflectă o anumită diferență de țări, în ceea ce reprezintă Costurile, Beneficiile și Rezultatele Economice, însă în ansamblu pe țările ce se încadrează pe termen lung, acestea prezintă rezultate economice pozitive pentru economiile naționale.</p> <p>Luând ca referință rezultatele pentru două țări care ar putea fi semnificative pentru Republica Moldova:</p> <p>România, pentru care se determină costuri de circa 122 €/NLC (luând în calcul Contorul, Comunicațiile, Tehnologiile Informaționale, Distribuția și Alte Concepte) și beneficii (Considerând ca principalele fiind Reducerea Costurilor de Citire și Mentenanța și a Pierderilor Comerciale și Tehnice) în valoare de 129,43€/NLC.</p> <p>Lituania, pentru care este determinat un cost (CAPEX) de 120,71€/NLC, un OPEX de 42,66€/NLC și Beneficii în valoare de 82,29€/NLC.</p> <p>În orice caz, această opțiune, pe lângă faptul că are o înaltă valoare investițională inițială (luând în considerație exemplele prezentate de circa 2.400 Lei/NLC), aceasta impune și o largă perioadă de implementare care de asemenea reprezintă o diferență între țări aceasta fiind între 4 și 10 ani.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>Implementarea se va realiza între anii 2012 – 22 în România și între 2016 – 20 în Lituania.</p> <p>Astfel, impactul în primii 5 ani – cca.356 Lei/NLC/An, în tarif – 11,24 bani/kWh (include o remunerare de 10% pentru valoarea neto</p> <p>Contoare simple consumator casnic, (un) 829.530 Cost, lei/NLC/an, (lei) 356 Durata de implementare, (an) 5 Total, costuri, (lei) 1.476.563.400 Energie distribuita pe an, (kWh)) 2.627.901.100 Impact tarifar pe an, (bani/kWh) 11,24</p> <p>Pe parcursul anilor 2019-2020, au fost instalate la consumatori non casnici 29 de contoare inteligente cu citire la distanta. În total în sistemul de citire la distanta sunt incluse 1130 de contoare inteligente.</p> <p>SA ”Moldovagaz”</p> <p>În perioada examinată a fost elaborat calculul eficienței economice pentru implementarea treptată a contoarelor (echipamente de măsurare) inteligente și perioadei de reducere a cheltuielilor aferente acestor surse.</p> <p>Totodată, pe parcursul anului 2019 circa 16,9 mii de contoare casnice au fost echipate cu radio module, prin intermediul cărora datele despre consumul gazelor naturale se transmit pe serverul operatorului de sistem. La finele anului 2019, asemenea dispozitive se numără circa 64,4 mii de contoare de gaze. Datorită acestor dispozitive este posibil facturarea lunară veridică a volumelor consumate și determinarea adreselor unde au loc scurgerile necontrolate de gaze.</p>		
--	--	--	--	--	--

				În rezultatul verificării metrologice reglementate (o dată la 5 ani) a contoarelor din sectorul casnic, în anul 2019 circa 47,2 mii de contoare de modele vechi (învechite moral și fizic) au fost înlocuite cu contoare moderne, având caracteristici metrologice performante (ca rezultat 6,9% din parcul contoarelor exploatare s-a înnoit). Totodată, nivelul de contorizare a consumatorilor casnici la data de 01.01.2020 constituie 96,01% (cu 0,8% mai mult, comparativ cu anul precedent).		
E.4.	Actualizarea analizei de evaluare cuprinzătoare a potențialului pentru aplicarea cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării centralizate eficiente.	Actualizarea analizei de evaluare cuprinzătoare a potențialului pentru aplicarea cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării centralizate eficiente.	Z Ministerul Economiei și Infrastructurii; Z Agenția pentru Eficiență Energetică.			Nu este necesar de indicat economiile de energie